

HARTJE

Een Kerstverhaal.

door:

JOHANNA.

NIJKERK
G.F. CALLENBACH.

HARTJE.

EEN KERSTVERHAAL

DOOR

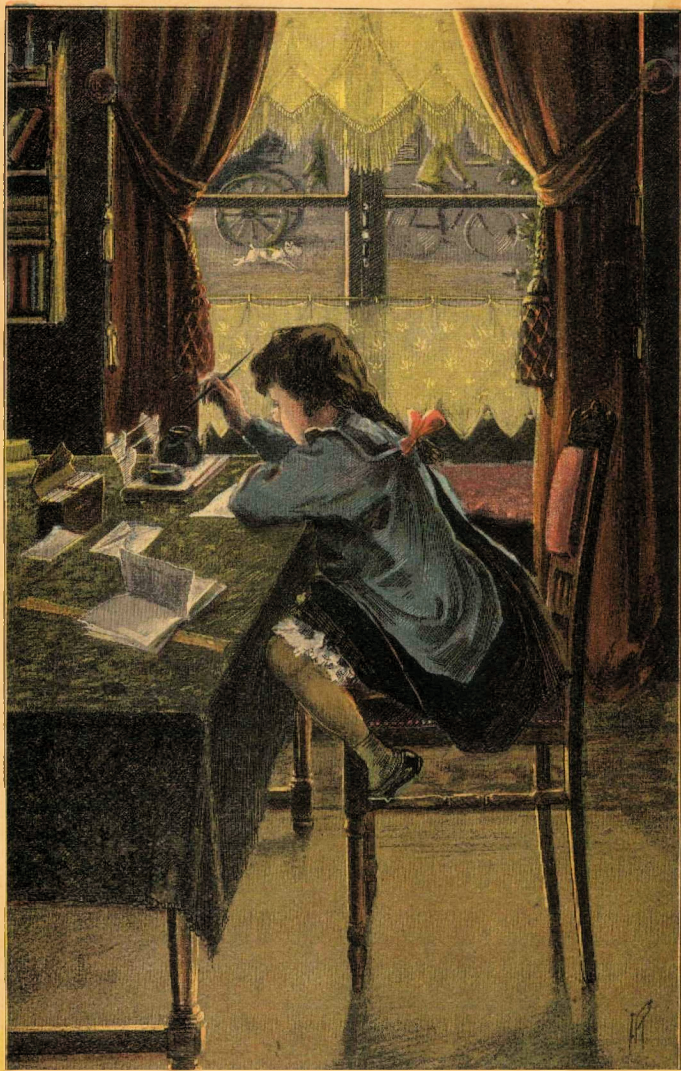
JOHANNA.

NIJKEEK,
G. F. CALLENBACH.

CHROM - TYP G. & C. CALLERBACH NÜRNBERG

HOOFDSTUK I.

HARTJE'S VERDRIET.

Hartje zat met al haar aandacht een brief te schrijven. Dat was een zeer zwaar werk voor haar, want zij had het in die edele kunst nog niet zoo heel ver gebracht. Dat was te zeggen: zij kon de letters tamelijk netjes en duidelijk op het papier brengen; ook zag zij er niet erg tegen op, om een voorbeeld na te schrijven. Maar om de gedachten haars harten zóó onder woorden te brengen en op het papier neer te zetten, dat degene, die den brief ontving, dadelijk begreep, wat zij bedoelde, zie, dat was een heele kunst; ja, een zeer zwaar werk voor onze kleine meid. Had zij nu nog alleen maar iets te vertellen gehad, dan zou het ook nog wel te doen zijn geweest; maar zij moest de innigste wenschen, het diepste verlangen van haar hart onder woorden brengen. Beurte- lings zat het kleine meisje onder haar werk met een peinzenden blik op het papier of recht vooruit te staren. Menige diepe zucht werd er geloosd en . . . de oogjes

van het meisje moesten van tijd tot tijd worden afgewischt, want Hartje was zeer aangedaan. Het was „hoog water”, zooals haar broeder Aart dat noemde.

De arme kleine meid had dikwijls groot verdriet in haar leven; dit kwam, omdat ze zoo bijzonder teergevoelig van aard was. Over de plagerijen van haar grooten broer, over de kleine tegenspoeden, teleurstellingen en moeielijkheden van het kinderleven op school en tehuis, die andere meisjes slechts voor eenige oogenblikken in de war brengen, om ze daarna weer spoedig te vergeten, treurde Hartje met een droefheid, die bijkans ontroostbaar scheen, en uren daarna bezwaarden ze haar nog. Aart, die drie jaren ouder was dan zijn zusje, vond Hartje's overgevoeligheid dikwijls een oorzaak van vermaak en plaagde haar dikwijls daarmee. Het was zoo grappig, om daarbij het gezichtje van zijn zusje aan te zien. Eerst die vuurroode kleur, die langzaam over haar ronde wangen en haar voorhoofd opsteeg, vervolgens dat pijnlijk vertrekken van haar mond, en dan die oogen . . . . Neen maar, het was meer dan grappig, die tranen te voorschijn te zien komen en ze met volle stroomen te zien vloeien. Ja, grappig was dat zeker; maar het was niet lief van Aart, om plezier te hebben in de droefheid van zijn zusje en om haar aandoeningen zoo graag op te wekken. Neen, dat was lang niet lief van hem; en dat Aart daar zoo'n behagen in schepte, was voor Hartje een bron van dagelijks wederkeerende smart. Zij kwam daardoor op de gedachte

dat haar broeder niets van haar hield, en dat kon het arme kleine ding niet verdragen, want ze had zooveel behoefte aan liefde. „Hij houdt niets van mij, niets, geen zier,” zuchtte Hartje meer dan eens. „Ach, hoe zal dat anders worden? Wat zal ik doen, dat hij van mij houden zal?”

Hartje overdreef de zaak wel wat. Zij dacht er in haar moedelooze buien niet aan, hoe dikwijls Aart vriendelijk en lief voor haar was; en als zij daar ook al aan dacht, dan was het haar, of die vriendelijkheden en die blijken van broederliefde tot een tijd uit een ver verleden behoorden, die nooit meer terug kon keeren. Zij vergat dan zelfs dat zij haar mooien en geliefkoosden naam, waarbij zij tegenwoordig altijd door hare huisgenooten genoemd werd, alleen en uitsluitend te danken had aan haar broeder. Zij heette eigenlijk Cornelia, maar die naam vond iedereen veel te deftig en te lang voor haar; daarom had men hem verkort tot Corry. Zoo werd zij dan ook algemeen genoemd tot op zekeren dag, toen Aart eens erg over haar verrukt was. Aart ging op het gymnasium, want hij wenschte, evenals zijn vader, predikant te worden. Hij was dus aan de Latijnsche taal begonnen en had al menig Hollandsch woord in die taal leeren overzetten en verbuigen.

Nu was Aart een jongen, die zijn woorden wel wat al te gauw tot zijn dienst had, en daar die woorden niet altijd voortkwamen uit een zachte en goede stemming,

kon hij soms wel eens heel brutaal zijn en zeer ongepaste dingen zeggen.

Op zekeren morgen maakte zijn moeder een aanmerking op hem, omdat hij 's avonds vergeten had zijn boeken op te ruimen en mee te nemen naar zijn kamer. Op die aanmerking gaf hij een zeer brutaal antwoord. En tot straf daarvoor moest hij aanzien, dat allen smulden van de kersen, die zijn moeder dien dag gekocht had, terwijl hij er niet eentje van mee mocht proeven.

Dat was zeker zeer hard voor Aart, maar voor zijn zusje niet minder. Zij liet haar bord, dat gevuld was met die heerlijke, sappige, donkerroode vruchten, onaangeroerd vóór zich staan, en keek beurtelings van de kersen naar Aart, die zijn best deed om er uit te zien, alsof hij er niets om gaf, dat zijn bord leeg bleef.

„Kom, Corry! eet je kersen toch op, kind! voordat ze koud worden,” schertste haar vader. „Je lust ze toch immers wel?” voegde hij er bij, terwijl hij haar een tikje tegen de wang gaf.

Toen gleed het meisje van haar stoel af, ging naar haar moeder toe en fluisterde haar de vraag in het oor, of zij de helft van haar kersen aan Aart mocht geven. „Ze smaken mij niet, als hij er geen eentje krijgt,” beweerde zij.

„Aart heeft ze niet verdiend,” antwoordde haar moeder daarop. „Hij is brutaal geweest en schijnt niet eens spijt te hebben van zijn verkeerd gedrag.”

„O, dat heeft hij wel, dat heeft hij wel!” riep Corry

oen half luid. „Ik zie het duidelijk aan hem. Maar hij kan het zoo moeilijk zeggen, niet waar Aart?”

Nu ging Corry naar haar broeder toe, vlijde haar blonden krullebol tegen hem aan en smeekte hem hartroerend, om toch niet langer onverschillig en koppig te zijn, maar om vergeving te vragen en beterschap te beloven.

En Aart — die in zijn hart wel spijt en berouw gevoelde, maar dit niet zoo gemakkelijk kon toonen — liet zich door zijn zusje vermurwen en toen kwam de zaak geheel in orde. Moeder strafte hare kinderen niet gaarne. Zij vergaf hun hunne verkeerdheden, zoodra zij maar berouw toonden.

Aart had juist op dien dag op school het Latijnsche woord „cor” moeten verbuigen. Dat woord beteekent in het Hollandsch „hart.” Nu was hij door de liefde en het medegevoel van zijn zusje zóó getroffen, dat hij haar den naam gaf van „Hartje”. Dat was juist de rechte naam voor haar, zeide hij, en de echte Latijnsche vertaling van haar werkelijken naam. Na dien tijd heette zij algemeen „Hartje”. Ieder vond het aardig haar zoo te noemen. Die naam beantwoordde zoo aan haar persoonlijkheid. Ons meisje zelf vond deze naamsverandering ook heel goed. „Het is nu, alsof ik van een Latijnsch kind een Hollandsch kind geworden ben,” zeide zij.

Aart wilde haar om deze opmerking uitlechen en haar een dom kind noemen, omdat zij niet wist, dat er geen Latijnsche kinderen bestaan, daar Latijn een zoogenaamde

„doode taal” is. Maar hij wist dat hij daardoor zijn teergevoelig zusje aan het schreien zou brengen, en dat wilde hij, nu zij pas zoo lief voor hem geweest was, niet doen.

Had Aart die vriendelijke stemming ten opzichte van zijn zusje maar blijven behouden! Maar helaas! spoedig had hij weer vergeten, wat er gebeurd was. Van tijd tot tijd plaagde hij haar weer, of gaf hij haar op hare vragen soms een hard en onvriendelijk antwoord. Op zekeren dag had hij het al heel erg gemaakt, en toen was Hartje tot de volgende sombere slotsom gekomen: „Aart houdt zeker niets meer van mij; want anders zou hij mij niet zoo kunnen plagen en mij uitschelden voor „uilskuiken” en „zeurzak”. Zij meende dat zij aan dien haat een einde moest maken en een beroep doen op zijn broederliefde, die hij in vroegere gelukkiger dagen — die in hare donkergekleurde verbeelding zeer ver achter haar lagen — haar had betoond. Aan hem was dan ook de brief gericht, die, na zooveel hoofdbrekens, zooveel zuchten en tranen, eindelijk was klaar gekomen, en die aldus luidde:

„Lieve Aart! eigen eenige broer! Ik vind het zoo verschrikkelijk naar, dat je heelemaal niets meer om mij geeft en niet meer van mij houdt. Ik kan het niet uithouden. Als je maar eens één keertje weer lief tegen mij waart; één keertje maar, dan zou ik zoo blij zijn.

Waarom plaag je mij altijd, en waarom scheld je mij zoo uit? Waarom? Ik kan het niet uithouden. Zou je het niet eens één keertje willen laten? Zou je mij, als je blijft, niet eens één keertje willen zeggen, dat je van mij houdt, en dat ik je lieve Hartje, je eigen zusje ben? Vroeger zei je dat wel eens. Nu nooit van mijn leven meer. Ach, Aart! lieve Aart! als je het nog maar eens één keertje woudt doen, dan zou ik zoo blij zijn.

Je zoo erg liefhebbend zusje

HARTJE.

Kom, als je dezen brief gelezen hebt in de gang. Daar wacht ik op je."

Nu werd de brief in een enveloppe gestoken, een adres er op geschreven, en toen plakte Hartje er een ouden postzegel op. Zij meende, dat een brief, zonder een postzegel er op, geen brief was. Nu moest hij in de brievenbus worden gestoken; maar vóórdat zij hem daarheen bracht, vouwde zij haar handen, sloot de oogen en bad half luid deze woorden:

„Lieve Heer, wil U, als het U belieft, maken, dat Aart weer van mij houden gaat. U hebt toch altijd zelf gezegd, dat U wilt, dat broertjes en zusjes van elkaar zullen houden. Ik wil het zoo graag, en daarom heb ik hem dezen brief geschreven. Och, wil U er voor zorgen, dat die brief goed helpt, en dat Aart dadelijk bij mij in de gang komt. Amen!"

Er waren dien middag, gelijk dat gewoonlijk het geval was, veel brieven in de brievenbus bij Dominee Sluijters. Meestal werden ze er door hem persoonlijk uitgehaald. Dit geschiedde ook dezen middag. „Er is ook een brief voor jou bij, Aart!” zei de predikant, terwijl hij zijn zoon den bewusten brief overhandigde.

„Voor mij? Van wien kan dat wezen?” vroeg Aart, terwijl hij den brief van alle kanten bekeek.

Nu vluchtte Hartje de kamer uit. Haar hartje klopte geweldig, terwijl zij door een reetje van de deur naar binnen gluurde. Zij zag, hoe Aart eerst aandachtig het couvert bekeek. Zij hoorde hem zeggen: „Ja, hij is heusch voor mij. Er staat duidelijk op te lezen: Aan den jongenheer A. Sluijters. Maar ik begrijp niet, van wien hij wezen kan.”

Toen brak Aart den brief open en begon hem te lezen. Hij zei niets meer; maar toen hij gezien had, wat er in stond, stak hij hem in zijn zak, keerde zich naar het raam toe en begon te fluiten.

„Hoe kan hij *dat* doen?” zei Hartje, terwijl haar lipjes begonnen te beven. „Hoe kan hij? Zou hij er niets om geven?”

Maar al mocht Aart van plagen houden, wat ruw en los in zijn mond zijn en een scheldwoord daardoor wat al te gauw bij de hand hebben, ongevoelig was hij toch niet. Al stond hij daar nu ook in een onverschillige houding, met zijn handen in zijn zakken, vóór het raam

fluiten, hij dacht wel degelijk met liefde en medelijden in zijn zusje, dat hem zulk een hartroerenden brief had geschreven, en dat nu in de gang op hem stond te wachten. Het briefje had zijn jongenshart getroffen en hem doen zien, hoe diep zoogenaamd „onschuldig” geplaag een hart wonden kan.

„Arm klein ding! arm lief Hartje! ik moest haar eigenlijk nooit plagen,” sprak Aart in zich zelf. „Maar het is zoo leuk. Ze leent er zich zoo toe. Maar nu zal ik haar toch niet plagen. Ik zal naar haar toe gaan en zeggen, dat ik veel van haar houd, dat zij mijn eigen lief zusje is. Wat zal ze dan blij zijn!”

Bij deze woorden keerde Aart zich om en ging naar de gang. Daar vond hij zijn zusje in een hoekje staan, met haar gezicht tegen den muur gedrukt, zachtjes snikkende: „Het heeft niets geholpen. Hij geeft er niet om.”

Aart raakte haar zachtjes aan en vroeg haar: „Waarom huil je?”

Nu keerde Hartje zich plotseling om. Op eens was haar droefheid weg en straalden hare oogen. „O, Aart!” riep ze uit, „ik dacht dat je er niets om gaf, en dat vond ik zoo verschrikkelijk.”

„Wel zeker, Hartje! geef ik er om. Ik geef er heel veel om. Dacht je wezenlijk, dat ik niet van je hield? Wat ben je toch een dom uils.... daár; daar zou ik weer haast gaan schelden. Maar ik meen het niet. Ik meen het nooit, als ik iets leelijks tegen je zeg, hoor!

Je bent mijn eigen best Hartje. Is dat goed? Ben nu blij?" En liefkoozend streek de knaap over den krulle bol van zijn zusje.

Nu wandelde ons tweetal een paar keer vertrouwelijk de gang op en neer, met de armen om elkander heen geslagen. En er werd een plechtig verbond gesloten, dat Aart zijn best zou doen, om zijn zusje niet meer te plagen, en dat Hartje zou leeren strijden tegen haar al te groote teergevoeligheid, want die wekte Aarts plaaglust altijd zoo op.

Toen Hartje dien avond naar bed ging, dankte zij God uit den grond van haar hart, dat Aart zooveel om haar briefje gegeven had, en dat zij nu zeker wist, dat hij heel veel van haar hield. O, zij was zoo dankbaar en blij, want zij had vroeg geleerd, om voor alle dingen, al zijn ze ook nog zoo klein en gering, God te danken, daar Hij toch de Gever is van alle dingen, groote zoowel als kleine.

Daar Aart van dien dag af werkelijk zijn best deed, om zijn zusje niet meer te plagen en lief voor haar te zijn, brak er voor Hartje een zeer gelukkige tijd aan, waarin men haar meer zag lachen dan weenen. Maar verdrukking kan dikwijls goed werken. Door zelf verdriet te hebben, leert men het verdriet van anderen begrijpen en mede gevoelen. Menschen, wien alles voor den wind gaat, worden dikwijls ongevoelig en onverschillig voor het leed hunner medemenschen. Ook met kinderen

zulks dikwijls het geval. Omdat het hart van ons lein meisje nu niet zoo dikwijls meer gewond werd, egon zij ook minder het lijden van anderen te zien en e gevoelen, zooals wij aanstonds zullen bemerken.

HOOFDSTUK II.

„DE KONINGIN.”

„O, we hebben zoo'n pret gehad. We hebben toc. zoo gelachen!”

Met dezen uitroep kwam Hartje op zekeren Zaterdagmorgen uit school. Terwijl zij dit zeide, deed zij haar vrolijksten schaterlach hooren. „Wat hadden we een pret! Daar hadt je eens bij moeten zijn, Aart! O, als je dat eens gezien hadt, wat zou je dan een schik gehad hebben.”

Aart wilde minachtend zeggen: „Het zal ook wat geweest zijn!” Vroeger zou hij dat zeer zeker gedaan hebben; maar hij verkeerde nu nog onder den indruk van Hartje's brief en van het verbond dat hij met haar gesloten had. Hij wist, dat hij door zulk een onvriendelijk gezegde opeens het blijde gelaat van zijn zusje zou zien veranderen, en dat het lachen voor schreien plaats zou maken. Het was waar: de grappen, die op het gymnasium en in de stoomtram, waarin Aart alle dagen

naar school moest rijden, werden uitgehaald, waren natuurlijk van heel anderen aard, dan die, waarin zijn zusje vermaak schepte. Dat sprak van zelf; hij en zijn makkers waren immers zooveel grooter en geleerder dan zijn zusje. Aart voelde zich in de laatste dagen bijzonder gevleid door de vernieuwde aanhankelijkheid en vertrouwelijkheid van zijn zusje. Hij wilde haar daarom volstrekt niet plagen, maar vroeg zoo ernstig en belangstellend mogelijk: „Wat is er dan gebeurd voor grappigs, Hartje?”

„O! je kent Kootje Vink wel?”

„Kootje Vink? Dat kind van dien dronkaard?”

„Ja, juist. O, dat is toch zoo'n smerig kind. Ze ziet er zoo slordig uit. Niemand wil op school naast haar zitten. Haar kleeren zijn gescheurd en vol gaten, de farden en rafels hangen er bij. Haar jurk zit zóó vol vlekken, dat niemand meer zien kan, welke kleur zij ooit gehad heeft. Misschien weet zij het zelf ook niet. Haar haren worden nooit van zijn leven uitgekamd, en daardoor is haar hoofd precies een raagbol. Haar gezicht en handen worden, geloof ik, nooit gewasschen en zijn dan om zoo te zeggen begroeid. Zij ziet er uit . . . o verschrikkelijk!” En bij deze woorden kon de kleine spreker niet nalaten even een blik vol welgevallen te laten gaan over haar eigen net jurkje, haar helder wit schort en haar schoone blanke handjes.

„Nu, en verder?” vroeg Aart.

„Nu... en... o, neen! Het was een klucht!“ En Hartje begon weer te lachen.

„Schei nu uit met dat flauwe gelach en vertel verder!“ gebood Aart.

„Nu, verbeeld je, vandaag kwam zij op school met een hoofd, dat heelemaal kaal geknipt was. De juffrouw op school had gisteren gezegd, dat ze met zoo'n warhoofd niet terug mocht komen, en toen had ze er zeker zelf de schaar maar in gezet. Maar het was niet goed gedaan. Het waren allemaal stekels en pieken. Ze zag er precies uit als een stekelvarken. De kinderen begonnen allemaal te lachen, toen zij van morgen de school binnenkwam. En toen de school uitging, gingen ze allemaal in een kring om haar heen staan dansen. Een van de jongens zeide: „Zij lijkt wel een koningin!“ Verbeeld je nu eens! Zoo'n vuil slordig kind, een koningin te noemen! Daarna werd het lawaai nog veel erger, want al de kinderen schreeuwden door elkander: „Leve de koningin! lang zal ze leven!“ Kootje werd toen zóó woedend, dat ze zich door den kring heen sloeg, om weg te komen; en toen riepen een paar jongens: „Op zij, op zij! Maakt ruim baan voor de Koningin! Op zij voor Hare Majesteit!“ O, het was zoo kluchtig! Ik geloof, dat ik nog nooit in mijn leven zoo gelachen heb.”

„Lachte Kootje Vink ook?“ vroeg op eens mevrouw Sluïtters, die tot nu toe het heele verhaal zwijgend had aangehoord.

„O neen, Moeder! natuurlijk niet. Ze sloeg woedend om zich heen. Ze schreeuwde en huilde. Maar daardoor hadden we allemaal nog veel meer schik.”

„Arm kind!” zei mevrouw Sluifters op een toon vol medelijden, „arm ongelukkig kind!”

Nu hield Hartje op met lachen. De ernstige toon harer moeder deed haar dadelijk gevoelen, dat in haar vroolijkheid groot kwaad school.

Gedurende een paar oogenblikken werd er niet gesproken. Toen ging Hartje naar haar moeder toe en vroeg haar zachtjes: „Is Kootje Vink zoo heel ongelukkig, Moeder?”

„Zij heeft geen moeder, die voor haar zorgen kan,” antwoordde mevrouw Sluifters. „Geen moeder, die haar kleederen in orde en haar kind rein en frisch houdt. Kootje moet, zoo jong als zij is, voor het eten zorgen, het huis schoonhouden en werken verrichten, waarvoor zij nog veel te klein is. Haar vader is een dronkaard, en je weet wel, hoeveel dronkaards gewoonlijk om hun kinderen geven. Verbeeld je eens, Hartje! dat je 's morgens en 's middags uit school kwaamt in een leeg, armoedig, ongezellig huis; dat je niets klaar zag staan; dat je alles, wat je noodig hadt, zelf maar moest zien te krijgen; dat je van niemand een vriendelijk woord te hooren kreeg; dat je geen moeder vondt, aan wie je je bezwaren kondt vertellen of om raad en hulp vragen; dat je schrikken moest, als je 's avonds je vader hoordet

thuiskomen, omdat hij dronken was; dat je, als je 's morgens wakker werdt . . . ."

Maar mevrouw Sluijters behoefde niet verder te gaan. Het hart van haar dochttertje was getroffen. Zij kon zich den toestand van Kootje Vink levendig voorstellen. Medelijden, diep medelijden welde in haar hart op. Medelijden met Kootje Vink en . . . . schaamte en berouw over haar eigen gedrag. Hoe had ze er schik in kunnen hebben; hoe had ze er aan kunnen meedoen, om dat arme kind te plagen en haar lijden te verzwaren? En zelf kon ze niet verdragen, dat iemand háár plaagde of om háár lachte of onvriendelijk tegen háár was. O, hoe had ze het kunnen doen! Welk een groote, groote zonde had zij bedreven!

Haar vroolijk gezichtje betrok, en de waterlanders, die, zooals wij weten, bij Hartje altijd zeer hoog zaten, kwamen te voorschijn. Zij kwam nog wat dichter bij haar moeder staan en zei: „Ik dacht er niet aan, dat Kootje zóó erg ongelukkig was. Het spijt mij, dat ik om haar gelachen heb. Ik wou, dat ik het niet gedaan had.”

Als wij iemand kwaad of leed aandoen, zondigen wij ook tegen God. Heeft Zijn Zoon ons niet geboden: „Hebt uw naaste lief als u zelven?” Nu, ons zelven zullen we nooit plagen of uitlachen of boos maken, daarvoor hebben wij ons zelven veel te lief. Wanneer wij dat dus een ander doen, is dit een duidelijk bewijs, dat wij hem niet lief hebben als onszelven. Deze les der Christelijke

liefde was Hartje reeds zeer vroeg ingeprent, en nu zij tegen dat groote gebod gezondigd had, voelde zij haar schuld zeer diep.

„Zou God het mij willen vergeven?” vroeg Hartje met bevende lippen aan haar moeder.

Deze vraag mag altijd met een heerlijk „ja” beantwoord worden. Voor elke zonde, hoe zwaar ook, is vergeving te vinden. Elke zondaar, die zijn schuld voelt en erkent en daarvan begeert verlost te worden, mag de toevlucht nemen tot den barmhartigen Zoon van God, die onze zonden heeft gedragen aan het kruis.

„Hoe ook afgezworven,
 Hoe geheel bedorven,
 Hoe gehecht aan 't kwaad, —
 Wilt gij zalig wezen,
 Niets hebt gij te vreezen;
 Hier is hulp en raad.
 God vergeeft, de Mid'laar leeft,
 Zelfs heeft Hij 't rantsoen gevonden
 Voor de grootste zonden.”

Het was het kleine meisje, alsof zij voor het eerst in haar leven deze blijde boodschap hoorde. Het gevoel harer zonden drukte haar zoo zwaar, en naar vergeving verlangde zij zoo met geheel haar hart; naar vergeving van God en ook naar vergeving van het meisje, dat zij zooveel leed had aangedaan.

„Weet u, Moeder!” zei ze, nadat ze een poosje stil had staan nadenken, „ik geloof, dat ik Kootje Vink

erg veel verdriet heb aangedaan; want toen we allemaal zoo om haar heen sprongen en lachten, keek ze maar al rond, alsof ze naar iemand zocht, die haar helpen en beschermen wilde. Ik heb haar vroeger wel eens een prentje of een appel gegeven; en ik ben ook wel eens een eindje met haar meegeloopen, als wij uitschool kwamen. Nu dacht ze zeker, dat ik niet mee zou doen, als de andere kinderen haar plaagden. Maar juist toen ze zoo naar mij keek, riep ik ook met de anderen mee, zoo hard ik maar kon: „Leve de Koningin!” O, als n eens gezien hadt, hoe ze toen naar mij keek, net alsof ze zeggen wilde: „Jij ook al? Nu heb ik niemand meer, die medelijden met mij heeft en mij helpen wil.” Och, ik wou, dat ik het maar goed bij haar maken kon.”

Nu gebeurt er heel wat kwaad, dat met den besten wil van de wereld niet meer goed te maken is. Dat is dan heel, heel droevig. Gelukkig voor Hartje, dat het kwaad, dat zij bedreven had, nog te herstellen was, en dat haar lieve moeder haar daarin helpen en raden wilde.

„Weet je, wat je doen moest, Hartje!” zei mevrouw Sluijters, „je moest vóór het donker wordt, nog naar haar toe gaan. Dan moet je haar zeggen, dat je er beronw van hebt, dat je meegelachen en meegeroepen hebt toen zij zoo geplaagd werd. En . . . dan weet ik nog iets moois. Hoe zou je het vinden, als je die donkere blauwe jurk voor haar mocht meenemen? Ze is volstrekt nog niet versleten; je bent er alleen maar uitgegroeid, en daar

Kootje wat kleiner van stuk is dan jij bent, zal zij haar best passen. En dan ben je ook in eens uit je wintermanteltje gegroeid. Je bent het laatste jaar geducht groot geworden, en dat ongelukkige Kootje blijft maar een onderkruipseltje. Geen wonder, als een kind ook zulk een leven heeft! En als ik er dan nog eens een paar kousen bij deed en dat bruine kapertje, dat je vroeger wel eens om je hoofd hadt, als je met verschrikkelijke kou naar school moest, wel . . . ."

„Wel," viel Hartje haar moeder vroolijk in de rede, „dan was zij heelemaal aangekleed, en dan kan niemand op straat meer iets van die ongelukkige haren zien."

Hartje's oogen begonnen bij dit heerlijk vooruitzicht weer te stralen. O, wat een heerlijk plan was dat! Wat zou Kootje haar verdriet gauw vergeten, als zij zoo'n mooie jurk kreeg, waarin geen enkel vlekje of scheurtje was; want Hartje was altijd heel netjes op haar kleeren. Zij zou haar vast beloven, dat zij haar nooit meer plagen zou of meedoen met die ondeugende kinderen. Hartje geraakte in een groote opgewondenheid bij dat schoone vooruitzicht.

Aart en Hartje ontvingen na den maaltijd ieder een lekkeren grooten appel. Aart zette er dadelijk zijn tanden in; maar zijn zusje rook er even aan, draaide hem om en om, wreef hem daarna glad en glanzend en stopte hem ten laatste in haar zak. Zij zou haar appel voor Kootje bewaren.

Mevrouw Sluifers kreeg nu de blauwe jurk, den mantel, het kapertje en de kousen. Vóórdat al deze goede zaken werden ingepakt, bracht Hartje nog een bezoek aan haar speelgoedkastje, en nam daaruit een paar boekjes en eenige plakprentjes. Alles werd nu samen ingepakt, en met dat groote pak beladen, verliet zij de pastorie en liep, zoo hard als zij met haar vrachtje loopen kon, naar het achterbuurtje, waar Kootje Vink woonde.

HOOFDSTUK III.

„DE KONINGIN” THUIS.

Er zijn vele ongelukkige kinderen in de wereld. Er zijn zoo vele verlaten lammetjes, die de liefde en de zorgen van den Goeden Herder zeer dringend van noode hebben. Indien er een was, die ze noodig had, dan was het Kootje Vink. Daar liep zij heen en weer door het eenzame ongezellige vertrekje, dat er niet alleen kaal en armoedig, maar ook schrikkelijk verwaarloosd uitzag. Het havelooze kind hoorde in deze treurige omgeving volmaakt tehuis. Zij maakte daarmee één droevig geheel uit. Hoe zou dat ook anders hebben kunnen zijn, na al hetgeen wij van Kootje's omstandigheden vernomen hebben.

Doch zoo ongelukkig als nu, had het arme kind zich nog nooit gevoeld, na al hetgeen op school gebeurd was. Zelfs de buurkinderen hadden haar nageschreeuwd en uitgescholden, omdat haar hoofd er zoo gek uitzag. Aan haar morsig uiterlijk en aan haar gescheurde kleederen

waren zij gewoon. Er waren in de buurt, waar Kootje woonde, vele kinderen, die er ook lang niet netjes en zindelijk uitzagen, hoewel toch niet een zóó haveloos als zij. Maar mochten de buurkinderen, in weerwil van Kootje's slordige en vuile kleederen, haar altijd ongestoord laten meespelen, nu konden ook zij niet nalaten haar uit te lachen en te plagen, toen zij met haar wonderlijk hoofdje voor den dag kwam.

Kootje had een gevoel als een hert, dat door de jagers en hun honden achternagejaagd wordt en nergens rust kan vinden. 's Morgens, toen ze wakker werd, had ze zich aanstonds herinnerd, dat de juffrouw op school gezegd had, dat ze niet langer met zulke wanordelijke ongekamde haren op school mocht komen. Toen had ze — zooals Hartje terecht begrepen had — geen anderen raad geweten, dan er zelf de schaar maar in te zetten. Om dat werkje door een man van het vak te laten verrichten, daarvoor had ze geen geld, en zij durfde haar vader er niet om vragen. Toen was zij aan den gang gegaan, maar had aanstonds met grooten schrik bemerkt, dat, hoe eenvoudig en gemakkelijk dit werkje haar ook toegeschenen had, het volstrekt niet berekend was voor hare krachten. Ze deed wanhopige pogingen om haar hoofdje netjes glad kaal te knippen; maar helaas! gelijk wij reeds gehoord hebben, had ze het er zóó afgebracht, dat ze wonderveel op een stekelvarken geleek.‡

Hoe beangstigd en hoe beschaamd ging Kootje dien

morgen de straat op en naar school! Hoe diep ongelukkig voelde zij zich, toen bij haar binnenkomen een luid gelach losbarstte! Hoe veel erger werd dat gevoel nog, toen na schooltijd de storm losbarstte, en het tooneel plaats had, dat wij Hartje reeds hebben hooren vertellen! O slechte, slechte kinderen! Hoe haatte Kootje hen! Hoe gaarne zou zij zich hebben willen wreken, indien zij slechts gekund had! Maar wat vermocht zij alléén tegen zulk een bende? Ach! als er maar ééntje van hen een weinigje medelijden had getoond! Als er maar één niet meegeplaagd en meegelachen en haar niet spottend „de Koningin” genoemd had! Maar ze hadden allen, allen meegedaan, ja allen; zelfs ook dat kind van den dominee, dat anders wel eens vriendelijk tegen haar geweest was, een enkelen keer een eindje met haar meegeloopen was, en haar wel eens een mooi prentje en een appel gegeven had. Ja, zelfs zij had ook meegedaan. Nu wist zij zeker, dat er op de school niet één meer was, die medelijden met haar had en haar niet vijandig gezind was. Zij wist, dat zij nu geheel alleen stond, heel alleen tegenover al die anderen. Arm Kootje, arm kind!

Toen zij na schooltijd ontsnapt was aan de handen van de ondeugende bengels, was zij naar huis gehold als een pijl uit den boog. Veel te laat kwam zij thuis, want het droevig tooneel, waaronder zij zoozeer geleden had, had wel een kwartier van haar tijd weggenomen. En zij had haren tijd zoo hoog noodig, want zij moest na school-

tijd eten koken voor haar vader en haar zelf. Vóór half één moest die maaltijd gereed zijn, want om half twee moest haar vader weer op zijn werk zijn. O, hoe moest het arme kleine ding zich nu haasten, om den verloren tijd in te halen; het vuur aan te maken en de aardappelen op te zetten, die zij den vorigen avond geschild had. Terwijl de aardappels aan de kook raakten, maakte zij het schrale sausje gereed, bestaande uit azijn, water, een stukje vet en een paar uien. Uit die aardappelen en dat sausje bestond het gansche middagmaal.

Gelukkig was alles toch zoowat klaargekomen niet zoo heel lang over den gewonen tijd. De tafel werd natuurlijk niet netjes gedekt; dat had Kootje niet geleerd; ook was er in het heele huis geen servet te vinden. De pot met aardappels er in werd zoo maar op de tafel neergezet; het pannetje met saus er naast, en zwijgend werd nu de schrale maaltijd genuttigd. Vink ging daarop weer naar zijn werk, en Kootje waschte de vuile pannen en vorken af; en daarna maakte zij zich gereed, om op haar manier het vertrekje een Zaterdagsehe beurt te geven. Ze deed dit werk zoo goed en kwaad als zij kon en trachtte zich daarbij te herinneren, hoe zij dat in vroegere jaren, toen zij nog maar een heel klein meisje was, haar moeder had zien doen. Die herinnering schoot hier natuurlijk dikwijls te kort. Als dat gebeurde, keek zij het werk maar eens van de buurvrouwen af. Die buurvrouwen waren nog zoo kwaad niet voor haar.

Sommige hielpen haar wel eens, door zware volle emmers water voor haar te dragen of door haar te wijzen, hoe zij het gemakkelijkst en het vlugst haar werk kon doen. Ze hadden allen erg veel medelijden met het arme kind, dat zoo vroeg haar moeder verloren had, en zij toonden haar dat gaarne, vooral een zekere vrouw Leersen, die vlak naast Vink woonde. Die goede vrouw kwam haar zelfs wel eens een uurtje helpen, en liet haar wel eens van haar koffie en haar middagpot proeven.

Zaterdag en Zondag waren voor Kootje Vink de verschrikkelijkste dagen van de heele week. Voor andere kinderen mogen zij, vooral de laatste van de twee, ware feestdagen zijn, waarnaar zij verlangend uitzien, met Kootje was dat geenszins het geval. O, die vreeselijke Zaterdagavond! Dan doorstond zij ware angsten. Dan zou zij zich maar graag onzichtbaar hebben willen maken. Maar dat kon nu eenmaal niet. Iedere week opnieuw moest zij hetzelfde doorleven. Terwijl zij nu bezig was haar kamertje op te knappen, dacht zij weer met angst aan den naderenden avond. Zij wist nooit vooruit, hoe laat haar vader op dien avond thuis zou komen; maar meestal was het heel laat en altijd in den allertreurigsten toestand. Zij zorgde altijd, dat er brood voor hem klaar stond en maakte, dat zij lang vóór zijn komst in bed lag. Rillend lag zij dan te luisteren naar ieder geluid, dat van de straat tot haar doordrong en schrikte op, als zij onzekere voetstappen naderbij hoorde komen en het

akelig gegalm, dat zij maar al te goed kende. Niet eerder viel zij in slaap, dan nadat zij gehoord had, dat haar ongelukkige vader, al vloekende en zich verwenshende, zich op zijn armzalig leger had laten neervallen. Dan wist zij, dat het rustig zou zijn tot aan den volgende morgen. Maar dan begon de ellende weer van voren af aan. Na elk korter of langer bezoek aan de kroeg kwam Kootje's vader in een toestand thuis, die het arme kind met angst en schrik vervulde, en waaraan zij maar nooit gewend kon raken. En altijd moest zij al die ellende maar alleen dragen. Er was niemand, die haar hielp of troostte in haar droevig lot. Zoo dacht het eenzame kind dikwijls in haar angst en ellende. Maar toch was het zoo niet. God in den hemel zag ook neer op dit arme kind in al haar nooden. Ook voor haar had Hij in Zijn groote liefde Zijn eigen eeniggeboren Zoon gezonden, opdat ook zij het eeuwige leven zou verkrijgen. Ook haar wilde Hij het hoogste geluk bereiden. Terwijl het hart van het arme kind nog vervuld was van het verdriet, dat zij op dezen dag reeds ondervonden had, en dat zij op dien avond nog verwachtte, kwam de lichtstraal, die haar verder leven beschijnen zou, al dichter en dichter bij.

In gebogen houding stond Kootje te dweilen en naderde, al achteruitlopende, de deur, toen zij bemerkte, dat er een schaduw op den drempel verscheen. Zij keek om, meenende dat een van de buurvrouwen of kinderen

uit het steegje bij haar stond, en . . . daar zag zij met verbazing, dat het dochtertje van den dominee bij haar gekomen was. Nu lachte zij niet, zooals zij dien morgen gedaan had; neen, nu stond haar gezichtje bedremmeld en verlegen.

„Mag ik even bij je binnenkomen, Kootje?” vroeg zij.

„O, jawel!” antwoordde Kootje. „Maar laat ik even eerst dit ééne plekje nog opdweilen.”

Hartje bleef geduldig staan wachten, tot het laatste plekje van den steenen vloer een beurt had gehad en het vuile water uit den emmer in de goot was uitgegoten. Toen veegde Kootje haar natte handen aan haar gescheurde jurk af en ging naar binnen, gevolgd door haar bezoekerster.

Hartje had in dien tusschentijd de gelegenheid gehad, om Kootje's verblijf eens goed te bekijken; en toen zij die omgeving, vol armoede en ontbering, eens in stilte vergeleken had met haar eigen mooi en vriendelijk tehuis, nam haar medelijden, en haar spijt over wat zij dien morgen gedaan had, nog toe. Zij moest dan ook alle mogelijke moeite aanwenden, om te zeggen, wat zij te zeggen had.

„Kootje!” zei ze, „ik heb erg veel spijt, dat ik van morgen ook om je gelachen heb. Ik wou, dat ik het niet gedaan had. Ik wil het nooit meer doen; want ik heb erg veel medelijden met je. Ik meende het zoo niet; ik wilde je niet plagen; ik kon alleen maar niet laten om

mee te lachen, en . . . en . . . wil je nu eens van mij een mooie jurk hebben, en een mantel en een kaper, en een paar kousen, en een appel en een paar prentjes? Kijk eens!" En bij deze woorden, die Hartje haastig en al snikkende had uitgesproken — want ze kon zich haast niet meer goed houden — maakte zij het pakje los, dat zij bij zich had, en bracht zij voor Kootje's verbaasde blikken de jurk en vervolgens al de andere goede zaken te voorschijn.

„Is dat alles voor *mij*? Mag *ik* dat alles aantrekken?" vroeg Kootje met stralende oogen, maar zonder nog iets van de schatten te durven aanraken. Zij herinnerde zich den tijd niet, dat zij een jurk had aangetrokken, die een echte kleur had. Alles, wat ze aanhad, was altijd grauw en kleurloos. Ze zag er net uit, alsof ze heelemaal „verroest" was, had op school wel eens een meisje gezegd, dat niet naast haar had willen zitten. En deze opmerking was zoo in den smaak gevallen, dat zij een tijd lang „het verroeste kind" werd genoemd. Maar deze prachtige jurk had geen roestkleur, zij was wel zoo echt blauw als een jurk maar met mogelijkheid zijn kon. Dat was nog eens iets anders dan die kleurlooze vodden, die zij alle dagen aantrok, net zoo lang, totdat de een of andere medelijdende buurvrouw haar een ander oud jurkje gaf. Toen Hartje haar nogmaals verzekerd had, dat deze jurk wezenlijk voor haar bestemd was, hield Kootje haar in vervoering in de hoogte en streek zij liefkoozend langs

de plooiën. O, hoe mooi, hoe mooi was het! Geen gaten, geen vlekken waren er in en er hing geen enkele rafel bij. Hoe heerlijk dat dit keurige jurkje nu waarlijk *haar* eigendom was geworden. En dan nog daarbij die warme mantel en het wollen kapertje, dat haar arm stekelig hoofdje voor aller blikken zou bedekken. En dan nog die mooie prentjes en die lekkere groote appel! Toen Kootje haar oogen over al die groote en kleine schatten liet gaan, werd zij zóó verheugd, dat zij al haar door-gestaan verdriet en al het leed, dat zij dien dag nog in het vooruitzicht had, er door vergat.

Toen Kootje wat van haar eerste verrukking bekomen was, en Hartje tot haar groote verlichting en vreugde gemerkt had, dat het kwaad, dat zij haar had aangedaan, vergeten en goed gemaakt was, stelde zij haar voor, om de mooie jurk eens aan te trekken. Dan konden zij zien, hoe zij stond, en of zij Kootje wel paste.

Dat wilde Kootje graag doen. En zij deed het ook. Maar och, och! Hartje's aandoeningen dreigden zich weer van haar meester te zullen maken en over haar vreugde te zullen zegevieren, toen zij de erbarmelijke lompen te voorschijn zag komen, die Kootje's ondergoed moesten voorstellen. Heel duidelijk begreep zij, dat een jurk, mantel, kaper en kousen hier nog lang niet voldoende waren.

Toen Kootje nu de jurk had aangetrokken, zoodat het onooglijk ondergoed geheel bedekt was, werkte de op-

getogenheid van het arme kind zoo aanstekelijk, dat Hartje vergat, wat onder die blauwe jurk verborgen was. Waarlijk, Kootje zag er nu, nadat zij ook de kaper had opgezet, even knap en netjes uit als alle andere kinderen. Niemand zou haar nu meer om haar uiterlijk uitlachen of plagen of haar spottend „de Koningin” noemen.

„Kootje!” zei haar kleine bezoekerster, nadat zij herhaalde malen gezegd had, dat zij er keurig uitzag, en dat jurk, mantel en kaper haar pasten alsof het al voor haar gekocht was: „Kootje! nu kun je morgen best mee gaan naar de Zondagsschool.”

„O ja, nu kan ik wel gaan,” antwoordde Kootje, terwijl zij zich met een welgevalligen blik bekeek. Zij had al lang begeerd, om ook naar de Zondagsschool te gaan; maar zij had het nooit durven doen, omdat zij maar al te goed wist, dat zij vooral op Zondag, wanneer alle andere kinderen er netjes uitzagen, al te treurig bij hen afstak. Maar nu kon ze gaan, ja, nu wel. Nu zag ze er ook netjes uit. Nu zou niemand haar meer op zij schuiven, als zij ergens een plaatsje had veroverd; nu zou niemand meer zeggen: „Ik wil niet naast je zitten,” want nu zag zij er uit evenals de andere kinderen. O, hoe gelukkig maakte haar deze gedachte.

„O, Kootje! ik ben toch zoo blij, dat je morgen ook gaan zult,” zei Hartje, terwijl zij, zooals zij altijd deed, als zij bijzonder in haar schik was, een klein lucht-sprongetje maakte, „je kunt niet half begrijpen, hoe blij

ik daarover ben. Er wordt op de Zondagsschool altijd zoo mooi verteld, vooral nu het zoo dicht bij het Kerstfeest is, en wij zingen zulke mooie liederen, en die zal jij nu ook leeren zingen."

"Wat wordt er dan alzoo verteld?" vroeg Kootje, die als alle kinderen heel graag naar verhaaltjes luisterde.

"O, uit den Bijbel en over den lieven Heer!" antwoordde Hartje.

Nu had Kootje wel eens over den lieven Heer hooren spreken; ook wist zij wel, wat een Bijbel was; zij meende zelfs, dat er in een verborgen hoekje van het huis er zich nog een bevond, die uit den band lag en vele bladen miste. Maar zij wist van dat alles toch zóó weinig, dat zij er even goed nooit iets van gehoord kon hebben.

"Heb je er wezenlijk nog nooit iets van gehoord?" vroeg Hartje. En toen Kootje geen antwoord gaf op deze vraag, ging zij op vroolijken toon voort: „Maar nu zal je er ook gauw alles van weten, en dan weet ik zeker, dat je . . . veel gelukkiger zult worden dan je nu bent. „Heel gelukkig" durfde zij niet zeggen. Het kwam haar voor, dat, al had men den Heiland ook nog zoo lief, men toch in zulk een allertreurigste omgeving niet geheel gelukkig wezen kon. „Wil ik je morgen komen afhalen, Kootje? Mischien vindt je het niet prettig, om alleen binnen te komen. En daarbij . . . eigenlijk worden er vlak vóór het Kerstfeest geen nieuwe kinderen aangenomen; en nu wil ik zorgen dat je niet weggestuurd

wordt. Dus dan kom ik kwart vóór tweeën bij je; is dat goed?"

„Ja,” antwoordde Kootje. Maar nauwelijks had ze haar „ja” uitgesproken, toen een donkere wolk haar gelaat bedekte, en zij op haar orden treurigen toon hernam: „Neen, doe *dat* maar niet. O neen, dat zou niet gaan.” Dikwijls was Kootje 's Zondagsmiddags, evenals nu, heel alleen in huis tot laat in den avond toe, omdat haar vader in de herberg zat, maar soms was hij wel eens thuis. Zij wist dat nooit van te voren. En in dit laatste geval wilde zij liever niet, dat het dochtertje van den dominee binnenkwam.

Hartje begreep onmiddellijk de oorzaak van Kootje's aarzeling en van dat opnieuw betrokken gezichtje. „Nu goed,” hernam zij haastig. „Kom jij mij dan maar afhalen. Dat is even goed. Dan gaan we toch samen. Vindt je dat goed?"

En vol blijdschap over dat vooruitzicht ging Hartje naar huis.

Op Kootje's eenzaam donker pad was de eerste lichtstraal gevallen. Die eerste lichtstraal vervulde haar met een nieuwe blijdschap. Zij zat op dezen Zaterdag weder, evenals op de meeste andere treurige Zaterdagavonden, heel alleen in het ongezellige naakte vertrekje. De nieuwe kleederen, het blijde vooruitzicht van daarmede morgen naar de Zondagsschool te mogen gaan, en de wetenschap dat het kind van den dominee toch niet naar den vijand

was overgelopen, maar haar liefhad en haar gelukkig wilde maken, deed haar dien avond alle angst en ellende, die zij anders altijd voelde, geheel vergeten.

Indien dit kleine zwakke straaltje van menschelijk medegevoel en liefde reeds Kootje zooveel vreugde schenken kon, wat zou het dan wel zijn, als de heerlijke blijde boodschap, dat God ook haar liefhad met oneindige liefde, en dat Zijn Zoon in de wereld gekomen was, om ook haar voor eeuwig gelukkig te maken, in die kleine kinderziel doordrong?

HOOFDSTUK III.

OP DE ZONDAGSSCHOOL.

Den volgenden morgen werd Kootje heel vroeg wakker met het aangename bewustzijn, dat er iets heel prettigs op dien dag gebeuren zou. Zij dacht eens eventjes na, wat het was, en werd hoe langer hoe vroolijker gestemd. Als Kootje een meisje was geweest, dat in gelukkiger omstandigheden verkeerde, dan zou zij het zeker in bed niet langer hebben kunnen uithouden. Welk kind kan geduldig in bed blijven liggen in het vooruitzicht van een dag vol nieuw geluk? Maar Kootje had al zoo vroeg de zorgen en ellende des levens moeten dragen, en daardoor had zij iets ouwelijks en iets nadenkends gekregen. Zij merkte, dat het nog heel vroeg en heel donker en ook heel koud was. Het was wijzer, om nog een poosje stil te blijven liggen, dan nu al dadelijk op te staan; want dan zou zij vuur moeten aanleggen en beweging maken, en Vader zou door het geraas daarvan wel eens wakker kunnen worden. Dat moest zolang mogelijk worden uit-

gesteld; vooral omdat het Zondag was. Vader behoefde nu natuurlijk niet naar zijn werk, en zij niet naar school. Daarom bleef zij stilletjes liggen en dacht na over haar nieuw geluk. Al denkende viel zij in een lichte sluimering, en toen zij daaruit weder ontwaakte, was de morgen aangebroken. Nu stond zij ijlings op, maakte, zoo zacht zij kon, het vuur aan en waschte en kleepte zich zoo goed en zoo kwaad als zij dat zichzelf maar had kunnen leeren. Toen zorgde zij als gewoonlijk voor het sober middagmaal; en zoodra haar vader vertrokken was, en zij alles had opgeruimd, trok zij de mooie nieuwe jurk, den warmen mantel en de kousen aan, zette de wollen kaper op en stapte met een ongewoon gevoel van trotschheid de deur uit en richtte hare schreden naar het huis van dominee Sluifers.

Hartje had al lang zitten uitkijken, of Kootje nog niet kwam. Voordat de verwachte beschroomd aan de bel getrokken had, was zij al aan de deur.

„Je moet even binnenkomen, Kootje!” sprak Hartje. „Moeder wil je zoo graag eens zien.” Zij greep haar tegelijkertijd bij de hand, en zoo traden de beide meisjes binnen.

Kootje durfde haast niet binnen komen. Verlegen bleef zij op den drempel staan. Deze omgeving was al te nieuw en te schoon voor haar. Zij was nog nooit ergens anders geweest dan in een schoollokaal, op de straat, in de woning van de een of andere buurvrouw, in een winkel

en in haar eigen armoedig vertrekje. De huiskamer van dominee Sluijters was in haar oogen zoo prachtig en rijk.

O, hoe gelukkig moesten de kinderen zijn, die hier altijd mochten wonen!

Mevrouw Sluijters zag Kootje vriendelijk aan en zeide tot haar: „Kom binnen, lief kind!”

Toen trad Kootje met voorzichtige stappen naderbij.

Mevrouw Sluijters sprak slechts een paar woorden tot haar; maar haar stem klonk zoo lief en zij zag Kootje met zooveel belangstelling en medelijden aan, dat het moederlooze kind een smachtend verlangen voelde om een moeder te bezitten, even zorgvol en vriendelijk als deze. En mevrouw Sluijters gevoelde met groote smart hoe onmachtig zij was om de ellende van dit arme eenzame kind weg te nemen. Eén was op aarde gekomen en had Zichzelf arm gemaakt om armen rijk te maken. Hij alleen kon dit kind der armoede eeuwige blijdschap en waren troost schenken. Daarom droeg zij in stilte het meisje, dat vóór haar stond, aan den Heer op, en toen zei ze: „Je moet maar heel, heel goed op de Zondagschool luisteren, zal je dat doen, Kootje?”

„O ja, Mevrouw!” antwoordde Kootje. En dat was zij ook vast van plan.

Nu togen de beide meisjes op weg. Niemand was er die er over dacht om Kootje te plagen en haar spottenderwijs „de Koningin” te noemen. Niet, omdat kinderen, die een Zondagsschool bezoeken, zoo goed weten, dat ze

niet liefdeloos mogen zijn; want vele kinderen, die weten, wat ze doen en laten moeten, handelen dikwijls lijnrecht daartegen in. Zij hebben zeker nog nooit goed nagedacht over de woorden uit de Heilige Schrift: „Zoo wie den wil des Heeren geweten en niet gedaan heeft, die zal met dubbele slagen geslagen worden.” Kootje werd enkel met rust gelaten, omdat zij met haar nette kleeding er uitzag als de andere kinderen, en ook omdat zij door Hartje in bescherming was genomen, en de Zondagschool stond onder de leiding van Hartje's vader, die ook de kinderen wel eens een enkelen keer kwam toespreken.

Deze laatste omstandigheid was ook oorzaak dat Kootje werd toegelaten op dezen Zondag vóór het Kerstfeest. Hartje behoefde maar een paar woorden tot opheldering tot een der dames te spreken, om Kootje een plaatsje te doen krijgen vlak naast haar op een der voorste banken.

Nu werd er een Psalm gezongen, dien de kinderen allen van buiten hadden geleerd. Alleen Kootje kende de woorden er niet van en kon, daar het versje slechts één keer werd voorgezegt, het daarom ook niet meezingen. Zij deed dus niets dan luisteren en genieten van de volle orgeltonen en het zuivere opgewekte gezang. Toen het lied geëindigd was, stonden al de jongens op en er ontstond een diepe stilte, want de voorganger begon te bidden. Nu was Kootje een en al oor. Zij hoorde, hoe er gesproken werd tot een onzichtbaar God; onzicht-

baar . . . ja, maar het scheen toch, alsof Hij heel dichtbij was. In navolging van de andere kinderen had ook Kootje haar oogen gesloten; maar onder het gebed deed zij ze toch even open, want ze dacht: „Ik moet toch eens even zien, of er niet iemand binnengekomen is, tot wien er nu gesproken wordt.” Neen, dat was toch zoo niet. Ook de spreker hield de oogen gesloten terwijl hij dankte en bad om een zegen voor deze groote kinderschaar.

Toen het „Amen” uitgesproken was, begon hij te vertellen, en daar het de Zondag vóór het Kerstfeest was, sprak hij over de geboortegeschiedenis van onzen Heiland en deed ook den kinderen vele vragen, die ze bij de viering van het groote feest zouden moeten beantwoorden.

Had de onderwijzer in zijn gebed aan God gevraagd, dat Hij de ooren en de harten dezer kinderen openen mocht voor Zijn Woord, dat gebed werd ten opzichte van Kootje verhoord. Haar ooren waren wijd geopend toen haar die schoone geschiedenis werd verteld, en haar hart werd er door getroffen. Zij slaakte een zucht van blijdschap, toen zij vernam, dat, wat zij nu hoorde, niet maar een mooi verhaal was, dat iemand verzonnen had, maar dat het waarlijk, waarlijk gebeurd was. Dat Kindeke, dat in de stal geboren en in de kribbe neergelegd werd, was de eigen Zoon van God en was uit den hemel nedergedaald alleen uit liefde tot arme zondaars. Hij was gekomen om hen zalig te maken, om ook háár zalig te maken, ja, ook háár.

De volle heerlijkheid van deze Blijde Boodschap kon hare ziel niet op eens vatten. Het was voor het eerst dat zij deze geschiedenis hoorde; maar *wat* zij er van verstond, verblijdde en vertroostte haar ziel toch zóó, dat haar donker eenzaam kamertje, haar vreugdeloos tehuis, haar niet zóó droevig meer toescheen. Het was of een lichtglans op haar pad geschenen had, een schoone heldere hemelsche lichtglans, waarvan de naglans bleef bestaan, en dat was ook in waarheid het geval. Het ging met Kootje Vink evenals met de herders in de velden van Bethlehem. Ofschoon het hemelsche licht, de heerlijkheid des Heeren die hen omschenen had, weer verdween en voor de vroegere nachtelijke donkerheid plaats maakte, — wat zij gezien hadden bleef hun leven bestralen. Aan hun ziel had het een blijdschap gegeven, die nimmer zou worden weggenomen, maar tot in eeuwigheid zou blijven voortleven.

HOOFDSTUK IV.

EEN ONHEIL.

Drie dagen later stond Kootje Vink bij de oude potkachel. Het was tegen twaalf uur en zij was bezig om als gewoonlijk het schrale middagmaal voor haar vader en haar zelve klaar te maken. Uit alle macht blies zij in het vuur, want de houtjes wilden niet dadelijk vlam vatten. Dit uur was voor Kootje altijd het drukste uur van den dag; en als het vuur dan niet wilde branden, dan wist zij geen raad. Indien iemand het kleine meisje daar bij die kachel had kunnen zien staan, zoo ernstig en ijverig als een volwassen vrouw haar best doende om het vuur aan te krijgen, en den ijzeren pot, die veel te zwaar voor haar was, te hanteeren, had hij wel medelijden met haar gekregen.

Arm, klein verlaten ding!

Maar nu voelde zij zich niet verlaten meer. Zij geloofde dat God uit den hemel op haar nederzag, ja, bij haar was, en dat Hij haar liefhad; zoo lief, dat Hij Zijn eigen Zoon op aarde had gezonden, opdat ook zij voor

eeuwig zalig zou worden, en eenmaal Zijne heerlijkheid zou binnengaan. Nog slechts twee dagen, dan zou zij er meer van hooren, want dan zou het Kerstfeest met de kinderen van de Zondagsschool gevierd worden; zij behoorde nu ook tot hen, dus ook zij zou het feest mogen bijwonen. Voor het eerst in haar leven zou zij in waarheid Kerstfeest vieren. O, hoe heerlijk zou dat zijn! Het zou haar dan wezen alsof zij reeds het voorportaal van den hemel zou mogen betreden. Wat er op dat feest dan gebeuren zou, ja, dat wist zij niet precies, maar juist dat geheimzinnige vervulde haar hart met een gespannen en blijde verwachting. De Kerstliederen die zij op het feest zou zingen, leerde zij van buiten. De wijze kende zij nog niet goed; maar toen de onwillige houtjes eindelijk vlam hadden gevat, en de kachel begon te snorren, probeerde zij toch of zij het eerste versje niet zingen kon:

Er is een heilig Kind geboren
 In 't vredig stille Bethlehem.
 Wil naar die Blijde Boodschap hooren,
 Verkondigd door een Englenstem.
 Heil, zondaar! uit den hemel kwam
 Het schuldverzoenend Offerlam.

Daar ligt, in windselen gewonden,
 Het Kindeke op Maria's schoot,
 Dat straks voor uwe en mijne zonden
 Zichzelf zal geven in den dood!
 Elk hart, dat naar vergeving dorst,
 Het vindt in *Hem* zijn Vredevorst.

O, grijsaards, kinderen! droeven, blijden!
 Die Heiland kwam voor u op aard;
 Al 's levens moeite, en smart, en lijden
 Heeft Hij voor u, voor u aanvaard;
 Het kindschap Gods, de heerlijkheid
 Heeft Hij voor u, voor u bereid.

Komt, luistert dan naar de Englenkoren,
 En zingt hen dankend, juublend na:
 „De Zaligmaker is geboren;
 God schenkt den zondaar Zijn genâ”!
 Zijn komst was ons tot zaligheid:
 Geloofd zij God in eeuwigheid!

Neen, het ging niet goed. Zij was de wijze nog niet meester en ging dus gedurig in de war. Op het feest, ja op het feest zou zij zorgen dat zij de wijs leerde, door heel goed op te letten en zacht mee te zingen. En als zij de wijs eenmaal goed kende, dan . . . ja dan zou het vertrekje, waarin zij zich dikwijls zoo eenzaam en treurig voelde, weergalmen van de blijde tijding:

O grijsaards, kinderen, droeven, blijden!
 Die Heiland kwam voor u op aard;
 Al 's levens moeite en smart en lijden
 Heeft Hij voor u, voor u aanvaard;
 Het kindschap Gods, de zaligheid
 Heeft Hij voor u, voor u bereid.

De aardappelen begonnen nu te koken; zij pruttelden in den pot. Het was juist bij tijds, want over tien minuten kon Kootje's vader thuishkomen, en hij was niet best te

spreken wanneer bij zijn thuiskomst het eten niet gereed was.

Kootje maakte nu haar sausje gereed, kreeg daarop twee vorken voor den dag en legde die op tafel neder. Daarna moesten de aardappelen worden afgegoten. Dit was een werkje boven de krachten van onze kleine meid en gevaarlijk ook. Ze deed dat ook nog maar sedert een paar weken. Vroeger liet ze den pot met aardappelen opstaan tot haar vader thuiskwam, maar dan waren ze wel eens tot pap gekookt. Ze had daarom maar eens zelf geprobeerd om de aardappelen af te gieten; en daar dat zonder ongelukken was afgeloopen, deed ze het nu iederen dag. Ook nu ging zij, zoodra zij zich verzekerd had, dat de aardappelen gaar waren, op haar teenen staan, tilde den ijzeren pot van het vuur af en liep er mee naar de goot, die achter het keukentje was. Maar al mocht dit gevaarlijk werkje ook verscheidene keeren goed zijn afgeloopen, daarom was het toch niet zeker dat dit altijd het geval zou zijn. Misschien was Kootje dien middag wel wat haastig; misschien ook had ze, zonder het zelf te weten, wat veel water op de aardappelen gedaan, zoodat de pot wat zwaarder was dan anders, hoe het zij, toen zij den pot over de goot wilde omkeeren, verloor zij de macht er over, de kleine handen konden hem niet meer hanteeren. De pot schoot door en een broede straal van het kokende water stroomde, in plaats van regelrecht in de goot, over de beenen en de voeten

van het arme kind. Een vreeselijke gil weerklonk, en Kootje lag spartelend van pijn op den grond. . . .

Het huisje van Vink stond tusschen vele andere huisjes in. Op Kootje's smartkreten stroomden dus van alle kanten vele bureu toe. Ieder trachtte op zijn wijze het arme kind te helpen en te troosten. Maar de meesten van hen waren te onwetend om de rechte middelen in zulk een geval toe te passen, en maakten de zaak eer slechter dan beter. Gelukkig dat vrouw Leersen zoo verstandig was om, zoo hard zij kon, naar den dokter te loopen. Gelukkig was het ook, dat deze niet ver af woonde en juist was thuisgekomen van zijn morgenbezoeken. Vrouw Leersen vertelde hem wat er gebeurd was, en hij nam alles mede wat er noodig was om Kootje's brandwonden te verbinden en de hevige pijnen te verzachten.

„Wat is hier te doen? Wat is dat hier voor een lawaai?” klonk op eens een ruwe mannenstem. En met een vloek zwaaide Kootje's vader de kamer in tot aan de plaats waar zijn arm kind kermend nederlag.

„Uw kind heeft een ongeluk gekregen, omdat zij werk doen moest, dat haar leeftijd en haar krachten verre te boven gaat,” zei de dokter ernstig en verwijtend. Hij wist, dat Vink, indien hij zijn geld niet verdrong, heel goed iemand betalen kon, die de zwaarste huiselijke werkzaamheden kon verrichten; hij wist ook, dat, als de

man om twaalf uur dadelijk van zijn werk thuiskwam, zijn klein meisje den zwaren pot niet van het fornuis behoefde af te nemen. Hij kon op dat oogenblik niet anders dan barsch zijn tegen den man, door wiens schuld het arme kind zich zoo deerlijk had gebrand.

Vlug en handig verrichtte de geneesheer zijn werk; en toen de zware brandwonden verbonden waren, tilde hij het meisje in de bedstede. „Nu moet je heel stil en geduldig blijven liggen, hoor, kleine meid!” zei hij vriendelijk, „en dan zul je eens zien, hoe spoedig alles weer terecht komt, en je weer zult kunnen springen en dansen.”

„Wanneer zal ik weer kunnen loopen?” vroeg Kootje met bevende lipjes, want zij dacht aan het Kerstfeest.

„O, ik denk wel over een paar weken,” antwoordde de geneesheer vroolijk, meenende door dat antwoord het kind op te wekken; „ja zeker, over een paar weken, als je nu maar rustig bent en doet wat ik zeg.” En bij deze woorden gaf hij Kootje een bemoedigend tikje op de wang.

Maar Kootje begon terstond na zijn vertrek te weenen. De pijn aan haar voeten was vreeselijk; maar de teleurstelling dat zij het heerlijk feest, waarnaar zij vol verwachting had uitgezien, niet zou kunnen bijwonen, was niet minder zwaar te dragen.

Vrouw Leersen kon er niet toe besluiten om naar huis te gaan en de arme kleine meid alleen te laten liggen. Zij bleef dus bij haar, ruimde het kamertje op en ging

van tijd tot tijd een poosje bij Kootje's bed zitten om eens naar haar te kijken en haar te vragen, hoe het met haar ging en of de pijn wat bedaarde. Op die belangstellende vragen kreunde het kind en zag er daarbij zoo diep ongelukkig uit, dat de goede buurvrouw meende, dat de pijn wel zeer hevig moest zijn. Haar hart was vol medelijden met haar buurmeisje, en dat toonde zij haar ook zoo goed als zij slechts kon, door haar te beloven dat zij haar niet alleen laten, maar bij haar blijven zou, en door haar te verzekeren dat de brandwonden stellig wel genezen zouden, en dat zij weer gauw beter zou zijn. Zij deed Kootje allerlei verhalen van menschen die er nog veel erger aan toe waren geweest dan zij, en die heel spoedig weer hersteld waren. Zij raadde Kootje dus aan om met schreien op te houden en een hapje te eten. De pogingen van vrouw Leersen waren zeer welgemeend, maar zij hielpen Kootje toch maar zeer weinig. Deze had een gevoel alsof zij de eerste schrede gezet had in een wonderschoon en heerlijk Paradijs, maar nu voorgoed daaruit verdreven was nog vóórdat zij de tweede schrede daarin had kunnen zetten. Inplaats van het heerlijk Kerstfeest te mogen medevieren, zou zij, eenzaam en vol pijn, in het sombere vertrekje machteloos uitgestrekt op het ziekbed moeten nederliggen

---

HOOFDSTUK V.

VERVLOGEN GELUK.

Nog nooit in haar leven was Hartje zoo gauw den weg van school naar huis geloopt, nog nooit was zij zoo ademloos en ontsteld binnengekomen, als nu op dien laatsten middag vóór de Kerstvacantie.

„O Moeder!” riep ze hffgende uit, „nu is er toch zoo iets verschrikkelijks gebeurd! Die arme, arme Kootje!”

De tijding van Kootje's ongeluk had op school de ronde gedaan, en nog nooit had Hartje, die anders onder de beste leerlingen gerekend kon worden, zooveel fouten in haar sommen en schrijfwerk gemaakt als op dien middag. Het was voor haar gelukkig dat de vacantie begon, anders zou ze stellig school hebben moeten blijven, maar nu op dien laatsten middag werd er wat door de vingers gezien en ging haar werk er mee onder door. Hare gedachten waren niet bij haar sommen en haar schrift, maar in het armoedig vertrek, waar Kootje pijn leed en ongetroost nederlag. Zij kon de gedachte

niet uitstaan dat het arme kind zulk een groot onheil was overkomen. Als zij naar de ledige plaats keek waar Kootje placht te zitten, begon haar hart onstuimig te kloppen, en vol wroeging en smart dacht ze dan: „O, hoe heb ik ooit kunnen meelachen toen zij zoo geplaagd en uitgescholden werd.”

„Moeder! mag ik naar haar toe?” vroeg Hartje, toen zij alles verteld had wat zij van het ongeluk gehoord had.

Zij ontving dadelijk toestemming; en nauwelijks was die toestemming verkregen, of het kind snelde weg.

Het was nog niet heelemaal donker toen Hartje de deur openwierp, die zij kort geleden was binnengetreden, om het arme kind een verrassing te brengen. Nu kwam zij binnen met het treurig gevoel, dat zij in het leed, dat thans haar arm vriendinnetje overkomen was, geen troost en hulp kon aanbrengen. Toch, hoewel ze dat zelf niet wist, deed reeds haar komst alleen het lijdende kind al goed, want zoodra zij haar kleine bezoeker bespeurde, verhelderde een glimlach de pijnlijke trekken en strekte zij een harer magere handjes naar haar uit.

„O Kootje! arme Kootje! ik vind het zoo naar dat dit gebeurd is en dat je je zoo erg gebrand hebt!” riep Hartje uit onder een tranenvloed. „Heb je erge pijn? Is het heel, heel erg?”

Kootje kon niet heel goed onder woorden brengen, hoe erg het wel was, maar ook zonder die woorden was het duidelijk te merken, hoewel door de verzachtende

olie en het goede verband, dat de dokter om de wonden had gelegd, het hevigste van de pijn toch was weggenomen.

„En het zal zoo lang duren eer het over is,” snikte Kootje, „misschien wel weken en . . . en . . . nu kan ik niet naar het Kerstfeest gaan, en . . . en . . . nu denk ik, dat God mij toch eigenlijk niet liefheeft, *mij* niet.”

„O Kootje!” was alles wat Hartje op deze klacht wist te antwoorden. Zij had nog nooit gehoord, dat God sommige menschen of kinderen niet lief zou hebben. Die gedachte was niet alleen nieuw en vreemd, maar inderdaad ook verschrikkelijk voor haar.

„Hij doet immers alles,” sprak Kootje droevig.

„Ja, alles,” bevestigde Hartje.

„Dan heeft Hij mij ook die pijn aangedaan, en dan wil Hij mij geen prettig Kerstfeest laten vieren. Zeker heeft Hij mij niet lief; anderen wel, maar *mij* niet. Ik dacht zoo zeker dat Hij mij liefhad; maar als dat waar was, dan zou ik mij niet zóó gebrand hebben. Hij wist hoe graag ik het feest mee wilde vieren, en Hij had kunnen zorgen dat de pot niet omkantelde; had Hij niet?”

Hartje kon geen antwoord geven. Zij leefde in een omgeving van liefde en zorg, en het geloof in Gods trouwe onveranderlijke Vaderliefde en zorg, die de teerste ouderzorgen te boven gaan, was haar van haar vroegste jeugd af ingeprent. Voor Kootje, die aardsche liefde nooit gekend had, was de gedachte, dat een machtig God

haar liefhad, onuitsprekelijk heerlijk en nieuw geweest. Deze harde en onverwachte beproeving had dat pas ontloken geloof geschokt en doen bezwijken. Waarom had Hij haar dit aangedaan?

Hartje bleef maar sprakeloos naar Kootje staren. Zij was eenvoudig verpletterd en wist niet wat zij zeggen moest. Zij voelde dat zij om Kootje's wil hoe langer hoe droeviger werd. Eindelijk kwam ze tot bezinning. „Ik zal het alles aan Moeder zeggen, Kootje,” zei ze, „en ik zal God bidden, of Hij je wèl lief wil hebben. Ik kan niet gelooven, dat Hij je niet lief zou hebben en je daarom je voeten heeft laten verbranden en je geen Kerstfeest wil laten vieren. Neen, dat kan onmogelijk waar zijn. O, geloof dat toch niet en zeg dat nooit meer, Kootje!”

Mocht de vreugde, mocht het heerlijk vooruitzicht van de heerlijke Kerstfeestviering voor Kootje verdwenen zijn, ook Hartje's vreugde was voorbij. Ofschoon zij de pijn der brandwonden niet voelde; ofschoon zij Kootje's treurige omgeving verlaten en weer naar haar vriendelijk en vroolijk tehuis terug keeren mocht, en zij het vooruitzicht van de Kerstfeestviering niet behoefde op te geven, toch was haar hart bezwaard. Hare gedachten vertoefden steeds in dat donkere kamertje, waar Kootje nederlag met haar pijnlijke brandwonden en . . . wat nog erger was, met de gedachte, dat God haar niet liefhad.

Zou *dat* waar kunnen zijn? Zou God *haar* werkelijk

niet liefhebben, juist haar, die zoo vurig verlangde naar Zijn liefde en zoo blij was, dat zij iets van Hem en van Zijn Zoon gehoord had?

Hartje at dien middag maar heel weinig; zij kon niet, zooals op andere avonden, tot spelen en lezen komen en zat maar al recht vóór zich uit te staren. Zij had Kootje lief en verlangde om haar blijde en gelukkig te zien. Onophoudelijk hoorde zij de droeve klacht: „Ik geloof dat God mij niet lief heeft.”

Gelukkig dat zij haar zorgen en verdriet niet alleen behoefde te dragen. Zij deed wat zij Kootje beloofd had. Herhaalde malen zond zij een stil gebed naar omhoog, of God het arme Kootje toch wel wilde liefhebben en haar dat vast wilde doen gelooven. Ook aan haar moeder vertelde zij wat Kootje gezegd had; en hoewel deze zeide dat dit een heel verkeerde gedachte van Kootje was, want dat God haar even lief had als andere kinderen, zoo kon Hartje des avonds toch niet in slaap komen. Onophoudelijk hoorde zij dat droevig stemmetje maar klagen: „Hij heeft *mij* niet lief. Ik geloof, dat Hij mij niet lief heeft.”

„Wat! slaapt mijn kleine meid nog niet?” vroeg mevrouw Sluijters, die even op de slaapkamer kwam om wat te halen. Bij zulke gelegenheden kon zij nooit laten om naar het ledikantje te zien, waarin haar dochtertje sliep. „Wat scheelt er aan, Hartje? Houdt de gedachte aan Kootje je uit den slaap?”

„O ja, Moeder! Ik kan maar niet vergeten, wat Kootje gezegd heeft. Ik vind het zoo verschrikkelijk dat zij denkt, dat God haar niet lief heeft, omdat zij zoo'n pijn heeft en geen Kerstfeest kan vieren. Zij denkt het stellig, en daar is zij zoo bedroefd om. O, ik wou, dat ze zoo toch niet dacht.”

„Je moet in aanmerking nemen, Hartje! dat Kootje nog maar zoo heel weinig van Gods liefde afweet. Hoe dikwijls zou ze over Hem hebben hooren spreken?”

„Ik geloof maar één keertje, en dat was Zondag, toen ze met mij mee geweest is naar de Zondagsschool, met haar blauwe jurk aan en met den mantel en de kaper, waarmee ze zoo blij was.” En de herinnering aan het gelukkig gezichtje van dien Zondag in vergelijking met dat van dien middag, maakte Hartje zoo bedroefd, dat ze bitter begon te weenen.

„Hoor eens, lieve meid! Ga jij nu rustig slapen en twijfel er geen oogenblik aan, of God ook Kootje lief heeft en haar voor eeuwig gelukkig wil maken. Denk wat de Heiland zeide toen Hij op aarde was: „Laat de kinderkens tot Mij komen, want . . . .”

„Derzulken is het Koninkrijk der hemelen”, vulde Hartje aan, terwijl haar gezichtje iets opgeruimder begon te staan.

„Juist! Hij zeide niet: laat sommige kinderen tot Mij komen, maar: laat *de* kinderkens tot Mij komen. Zou Hij Kootje dan verwerpen, indien ze tot Hem kwam?

Neen, o neen, dat behoeft zij niet te vreezen en zij ook niet. Al heeft ze nu ook erg veel pijn, en al zal ze ook op het Kerstfeest in bed moeten blijven liggen, in plaats van naar de kerk te kunnen gaan, dat is in het minst geen bewijs dat God haar niet lief zou hebben. Hij zendt dikwijls juist Zijn liefsten kinderen lijden en smart, met geen ander doel dan om ze daardoor dichter bij Hem te brengen."

„Zoudt u haar dat morgen niet eens willen gaan zeggen? Dan zou ze niet meer zoo ongelukkig zijn", vroeg Hartje.

„Ja, zeker wil ik dat. En ik wil nog meer voor het arme kind doen dan dat. Maar dat vertel ik je nu niet. Geloof alleen maar heel vast, dat God haar wèl liefheeft en voor haar zorgen zal. En ga in dat geloof nu maar rustig slapen."

Nu was Hartje weer wat gerustgesteld. Zij sliep spoedig in en droomde dat Kootje, met haar blauwe jurk en nieuwen mantel aan, haar wollen kaper op het hoofd, en met hetzelfde gelukkige gezichtje van Zondag, op het Kerstfeest naast haar in de kerk zat.

HOOFDSTUK VI.

EEN GAST.

„Aart!” sprak mevrouw Sluijters, toen zij weer beneden in de huiskamer was gekomen, „wij zullen denkelijk een gast op het Kerstfeest hebben.”

Aart keek op van zijn boek. „Een gast!” riep hij uit. „Dat is heerlijk!” Hij dacht, toen hij het woord „gast” hoorde, dadelijk aan Oom Willem. Er was niemand die zulke mooie belangrijke verhalen vertellen kon, en die er zooveel van hield om lange prettige wandelingen te maken, als Oom Willem. Hij dacht ook aan zijn neef Gerard, een jongen van zijn leeftijd, die in de laatste zomervacantie een paar weken bij hem had doorgebracht. Dat waren nog eens een paar echte weken geweest! Als Oom Willem of Gerard met de Kerstdagen overkwam, dan brak er voor Aart een tijd aan van ongestoord genot.

Hij zag er zoo verrast uit, dat zijn moeder zich haastte om hem uit zijn blijden waan te helpen.

„Zij komt voor *haar* genoeg en welzijn en niet voor het onze, Aart,” zei mevrouw Sluijters, „hoewel,” aldus liet ze er haastig op volgen, „het bezoek ook voor ons noodzakelijk geluk en vreugde en zegen moet afwerpen.”

„Zij.... zij.... O, dan is het geen oom of geen jongen”, zei Aart teleurgesteld. „O, dan zal ik er ook niets aan hebben. Dan geef ik er niet om. Ik dacht dat u Oom Willem of Gerard bedoelde.”

„Nee, Aart! ik bedoel iemand anders. Luister eens, want ook gij en al de huisgenooten, tot Mietje, het loopmeisje toe, moeten mij eenigszins behulpzaam zijn, om deze gast te verzorgen. Je weet, wat er van middag met Kootje Vink gebeurd is?”

Ja, daar had Aart alles van gehoord, en ook zijn jongenshart was getroffen geworden door dat lijdens-verhaal. „En”, sprak hij vragend, „wilt u dat kind nu hier in huis nemen?”

„Ja, dat wil ik. Ik heb er met Vader over gesproken, en deze vindt het heel goed. Hij zei dadelijk: „En zoo wie een zoodanig kindeke ontvangen zal in Mijnen Naam, die ontvangt Mij.” Verbeeld je eens, Aart! dat arme kind ligt daar heel alleen. Slechts een buurvrouw komt van tijd tot tijd haar een poosje bezoeken. Haar vader gaf slechts even blijk van medelijden en van medegevoel; maar ik hoor, dat hij van avond al weer in de herberg zat. Hij zal er, denk ik, niets tegen hebben, als wij het

kind weghalen, en als ik met behulp van Hartje haar verpleeg."

"Dat is net iets voor Hartje," meende Aart.

"Ja, dat vind ik ook. Maar ze weet er nog niets van. Ik wou er haar mee verrassen op Kerstmorgen."

"Dat zal een geweldige verrassing voor haar zijn!" riep Aart uit.

"Ja maar Aart! laat het dan een verrassing blijven en zorg er voor dat zij niets merkt. Verspreek je niet, hoor! Morgen wilde ik, als Vink zijn toestemming geeft, met behulp van een buurvrouw, het kind eerst wasschen en wat opknappen, en haar vóór morgenavond hierheen laten vervoeren. Maar, Aart! denk er aan, dat je je goed houdt voor Hartje. Het moet voor haar een Kerstfeestverrassing zijn."

Al was de verwachte gast nu ook geen aardige oom of vroolijk neefje, toch verblijdde Aart zich over de komst van deze gast, vooral als hij aan zijn zusje dacht. Welk gezicht zal zij wel zetten als het Kerstmorgen is, en zij ziet Kootje Vink hier in ons huis op bed liggen, dat wil ik wel eens zien," dacht hij en hij wreef zich vergenoegd in de handen als hij aan dat vooruitzicht dacht. Ook vond hij het een heerlijke gedachte, dat hij zelf een werkzaam aandeel in de zaak zou kunnen hebben. Hij vroeg aan zijn moeder, wat hij zou mogen doen; en deze antwoordde, dat het kleine zijkamertje gedeeltelijk ontruimd zou worden; en dat daar een ledikant moest opgezet, een

kacheltje en andere noodzakelijke dingen geplaatst moesten worden en dat zijn stevige handen daar goed bij te pas zouden komen.

Den volgenden morgen hadden de kinderen geen school, want de Kerstvacantie was nu begonnen. Hartje ging 's morgens, zoo vroeg zij kon, naar Kootje kijken en, om haar wat op te vroolijken, nam zij een paar boeken mee.

Terwijl Hartje van huis was, werd het zijkamertje met grooten spoed zoo goed mogelijk in orde gemaakt, en Aart bewees daarbij zeer goede diensten.

Tot Hartje's groote verwondering en teleurstelling kreeg zij 's middags geen verlof om weer naar Kootje te gaan. Zij begreep niet waarom het haar verboden werd; maar Moeders woord was een wet, dat had ze al heel vroeg geleerd en daarom drong ze er niet verder op aan. Toch maakte het haar heel droevig te moeten denken dat Kootje den heelen middag alleen zou moeten liggen. Doch mevrouw Sluijters zeide, dat zij zich daar volstrekt niet ongerust over behoefde te maken: zij zelve zou nu eens naar haar toe gaan. Nu was Hartje gerust en tevreden.

Mevrouw Sluijters trachtte eerst Vink te spreken te krijgen, en toen haar dit gelukt was, vroeg zij hem, of hij het kind, zoolang het in dezen hulpbehoevenden toestand verkeerde, aan haar wilde afstaan. Dit verzoek sloeg hij niet af; hij gaf mevrouw Sluijters volkomen vrijheid om

alles met het kind te doen wat zij verkoos. Van tijd tot tijd had hij er toch eenig besef en leedgevoel van, als hij zag dat zijn lijdend kind niet die verzorging en hulp en liefde ondervond, die zij zoo noodig had. Maar hij kon er toch niets aan veranderen, zei hij, en daarom was hij bepaald blij en op *zijn* manier zelfs dankbaar, dat de predikantsvrouw zijn dochtertje bij zich aan huis wilde verplegen.

Toen de toestemming van Vink verkregen was, wendde mevrouw Sluïjters zich naar de bedstede. Kootje had wel gezien dat er een fluisterend gesprek gevoerd was tusschen mevrouw Sluïjters en haar vader, maar zij had er niet genoeg van verstaan om te begrijpen wat er afgesproken werd.

Vink vertrok, en mevrouw Sluïjters zette zich op een stoel bij Kootje neder en vroeg haar deelnemend, hoe het met haar ging.

Dat was nog niet zoo heel veel beter. Mevrouw Sluïjters begreep dat ook wel. Brandwonden genezen niet in één dag. Maar zij wist, dat het iemand goed doet, om zijn nooden te klagen aan een luisterend en deelnemend hart. Genezen brandwonden niet in één dag, er zijn ook nog andere, die niet in zulk een korten tijd genezen. Gedurende dien ganschen langen nacht, waarin de pijn het arme meisje uit den slaap had gehouden, hadden niet alleen lichaamssmarten haar klachten afgeperst, maar meer dan eens had zij ook de oude ver-

zuchting doen hooren: „God heeft *mij* niet lief, anderen wèl, maar *mij* niet; en ik dacht toch zoo zeker dat Hij mij ook liefhad.” Het verdriet, dat haar deze verzuchting deed slaken, was ook in één dag niet weggenomen, maar nu zou dat verdriet toch ophouden. God zou haar doen zien dat zij dwaalde. Voor het laatst zou zij thans deze klacht doen hooren.

„Zeg dat niet meer, Kootje,” zei mevrouw Sluijters, terwijl zij haar hand op het voorhoofd van het meisje legde en haar ernstig, maar ook liefderijk aanzag. „Zeg dat nooit meer. Het is niet waar; ge moogt zoo niet denken over uw hemelschen Vader. Hij heeft u zeer, zeer lief; zóó lief, dat Hij Zijn eeniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat gij voor eeuwig gelukkig zoudt worden. Ge weet toch wel, dat wij morgen, als het Kerstfeest is, ons verblijden over Zijn komst op aarde?”

O, Kerstfeest!... Moeilijk had mevrouw Sluijters een woord kunnen uitspreken, dat Kootje haar verdriet meer had kunnen doen gevoelen dan juist dit. Het zou voor haar immers geen Kerstfeest zijn!

„Luister eens naar mij, Kootje! en dan zal ik je eens vertellen, waarvoor ik hier ben gekomen,” zei de predikantsvrouw, nadat Kootje wat bedaard was na de uitbarsting die het woord: „Kerstfeest” bij haar had teweeggebracht. „Onze Vader, die in de hemelen is, weet welk een ongeluk u overkomen is, en hoe droevig en eenzaam ge u gevoelt. Hij wil niet dat ge ongelukkig, maar dat ge gelukkig

zult zijn en dat ge een blij en gezegend Kerstfeest vieren zult. Daarom heeft Hij tot mij gezegd, dat ik je in ons huis moest nemen en dat ik en mijn dochttertje samen je moesten oppassen en verplegen, en dat ge met ons te zamen Kerstfeest zoudt vieren.”

Eenige oogenblikken lag Kootje sprakeloos alsof haar hart de verrassing en vreugde, die deze tijding haar bracht, niet in zich op kon nemen. Het was aardig om de verandering gade te slaan, die haar gezichtje langzaam onderging. Ik weet die niet beter te vergelijken dan bij een landschap, waar een zeer donkere zware wolk over heen hangt, waarachter de zon langzaam te voorschijn komt. De donkere schaduw verdwijnt dan, de duisternis klaart op, en licht, leven, glans en schoonheid en stralende kleurenpracht wordt gezien.

„Heeft Hij u *dat* gezegd? Heeft Hij dat waarlijk gedaan?” vroeg Kootje eindelijk.

„Ja, dat heeft Hij gedaan,” antwoordde mevrouw Sluijters.

„Dan geloof ik dat Hij mij liefheeft. Ja, nu geloof ik het weer!” riep Kootje uit.

De predikantsvrouw dacht: Ik hoop in de volgende dagen nog heel veel met Kootje te spreken over de liefde Gods, en haar dikwijls uit den Bijbel daarvan voor te lezen. Ze weet nu nog maar zoo heel weinig van Gods trouw en liefde en wijsheid af. Daarom is het geen wonder, dat het arme kind in haar druk en

in haar ellende zoo spoedig het geloof in Zijn liefde verliest, en daarin weer gelooven wil, zoodra haar levenspad weer helderder wordt. Maar nu is het daarvoor de tijd niet. De middag is kort en er moet nog heel veel gedaan worden. „Kootje,” zei ze, „vóórdat je bij mij in huis komt, moet je eerst eens frisch gewasschen worden en krijg je schoon ondergoed aan.”

In een pakje had mevrouw Sluïjters schoone onderkleeren bij zich, die vroeger van Hartje geweest waren, maar waar deze ook al weer uitgegroeid was.

Vrouw Leersen steunde mevrouw Sluïjters zeer krachtig bij de reinigingskuur die Kootje moest ondergaan. Voordat haar hoofdje onder handen werd genomen, nam vrouw Leersen eerst een schaar en zei: „Nu zullen we eerst je krullebol eens in orde maken.”

„Mijn krullebol!” zei Kootje, half lachende. De gekke ongelijke stekels en pieken geleken net zooveel op krullen als een rechte varkensstaart.

„Ja, ja, wees maar gerust, hoor! Ik zal je bolletje zoo gelijk en glad maken al een bal. En terwijl je voeten weer genezen, zullen je haren tijd hebben om aan te groeien. En als je dan weer loopen kunt, dan zul je eens zien wat een mooien krullebol je ondertusschen hebt gekregen.”

Kootje kon haast niet gelooven dat dat ooit gebeuren zou; ze liet echter de goede buurvrouw stilletjes begaan en nam daarbij het besluit om voortaan altijd haar hulp

in te roepen, als er weer eens wat afgeknipt moest worden.

Een ongekennde gewaarwording van frischheid en welbehagelijkheid gevoelde Kootje, toen haar arm verwaarloosd lichaampje met een lauw zeepsopje gewasschen werd, de vuile lompen waren uitgetrokken, en zij kraakzindelijk, helder wit linnengoed had aangekregen. „Hoe heerlijk is het om heel en schoon te zijn,” dacht zij gedurig, terwijl zij naar het glanzend wit nachtjaponnetje keek. „En o, dat ik nu in een mooi huis voor een poosje mag gaan wonen, niet maar een paar uurtjes, maar vele dagen! Hoe heerlijk zal dat zijn!”

Ofschoon Hartje wist dat haar moeder 's middags heel lang bij Kootje was geweest en van haar vernomen had, dat zij in een veel getrooster en blijder stemming verkeerde, vermoedde zij in het minst niets van de wezenlijke toedracht der zaak. Toen zij 's avonds rustig bij haar moeder zat, begon zij natuurlijk over Kootje te spreken, want deze was haar geen oogenblik uit de gedachte. „Hebt u haar nu eens heel goed gezegd, dat God haar wél lief heeft, en wilde zij u gelooven?” vroeg zij.

„Ja”, antwoordde mevrouw Sluijters. „Ik heb het haar gezegd, en ik geloof wel, dat ze er nu niet meer aan twijfelt.”

„Mag ik morgen weer naar haar toe gaan, morgen op het Kerstfeest?” vroeg Hartje, maar op eens bedekte een donkere wolk haar gezichtje . . . . „O, ... misschien kan

ik morgen niet bij haar zijn . . . . want als haar vader eens thuis was! . . . . Ik ben zoo vreeselijk bang voor dronken mannen, o zoo bang . . . . en wat zal Kootje dan een naren dag hebben, och, dat arme Kootje!"

Het scheen wel dat het medelijden met het arme Kootje ook dezen avond Hartje uit den slaap zou houden. Daarom stelde mevrouw Sluijters haar dochttertje ook nu weder gerust en zeide: „Je moogt morgen heel vroeg Kootje zien, en geen dronken man zal je daarbij verschrikken. God heeft gezorgd dat Kootje een zeer gelukkig Kerstfeest zal vieren. Maak je over haar niet ongerust. Geloof mij nu en ga rustig slapen met de gedachte aan het heerlijk Kerstfeest.”

Hartje had nog heel veel willen vragen, maar zij gehoorzaamde haar moeder. Zij voerde haar gedachten verre terug naar den stal van Bethlehem, waarin de Heiland geboren werd. En van dien stal zwierven haar gedachten naar de stille velden, wier nachtelijk duister verlicht werd door de verschijning van den engel Gods, die aan de herders kwam boodschappen dat de Christus was op aarde gekomen tot heil en zaligheid van zondaren . . . . En vervuld met die gelukkige gedachten vergat Hartje haar leed en sliep spoedig en vreedzaam in.

HOOFDSTUK VII.

EEN VERRASSING VOOR HARTJE.

„Eere zij God in den Hooge, vrede op aarde, in de menschen een welbehagen!”

Het was Hartje's gewoonte, dit luid te zingen, zoodra zij op den eersten Kerstmorgen ontwaakte. In bed liggende zong zij het, en iedereen in huis kon het hooren. Haar vader en haar moeder hoorden het; zij glimlachten er om en zeiden tot elkander: „Hartje doet haar Kerstgroet hooren.” Aart hoorde het in zijn eigen kamertje en begon het zachtjes mee te zingen. De dienstboden hoorden het en zij kwamen er door in een goede stemming. Het zingen van een christelijk lied heeft altijd een goede uitwerking. Het zingen van *dit* lied in het bijzonder. Het is een lied dat in den hemel is gemaakt, en dat door engelenlippen werd aangeheven in Bethlehems velden, toen de Zaligmaker geboren was. O heerlijk, heerlijk engelenlied! Hoe gezegend is het dat ook wij dat op onze lippen mogen nemen en dat het op elk Kerstfeest nog gehoord en de gezegende uitwerking er van ondervonden wordt.

In een klein zijkamertje van de groote pastorie lag, warm toegedekt, in een ledikantje, een klein meisje. In dezen langen Kerstnacht had ze dikwijls wakker gelegen, maar niet altijd van pijn, o neen! de blijdschap had haar nu dikwijls wakker gehouden. In welke nieuwe schoone omgeving bevond zij zich thans! Zij vond het een genot om met haar wangen gedurig over het zachte gladde kussen te wrijven, dat zoo lekker frisch rook; en om met haar vingers over de mooie zachte dekens te strijken, om zich te overtuigen, dat zij werkelijk onder hetzelfde dak leefde, waar Hartje zich bevond. Telkens opende zij met een stil genoegen hare oogen en keek, voor zoover het flauwe schijnsel van een nachtluchtje, dat mevrouw Sluifters bij haar op de tafel had gezet, dat toeliet, het vriendelijk kamertje rond. Zij kon alles niet heel goed onderscheiden. Zij zag niet wat de platen voorstelden, die aan den muur hingen, en de mooie bloemen en figuren op het behangsel kon zij ook niet goed onderscheiden, maar zij zag en gevoelde dat het hier goed en heerlijk was, en dat deze dagen haar nog nieuwe en ongekende vreugde zouden aanbrengen. „Hij heeft mij wèl lief, Hij heeft mij wèl lief!” prevelde zij, overstelpt door een gevoel van groote dankbaarheid. En in gebrekkige woorden stamelde Kootje Vink haar eerste dankgebed tot God, aan Wiens liefde zij had durven twijfelen, en die haar nu zulk een groote weldadigheid had bewezen. Soms sloot zij haar oogen en dommelde even in. Zoo was zij in het

vroege morgenuur ook weer ingesluimerd, toen door de luchtige muren van haar kamertje Hartje's Kerstlied weerklonk. Zij werd er aanstonds geheel wakker van. Zij sperde hare oogen wijd open en keek rond, want zij verkeerde in de stellige meening dat in haar kamertje gezongen werd: „Eere zij God in den Hooge, vrede op aarde, in de menschen een welbehagen!”

Kootje herinnerde zich aanstonds, dat zij op de Zondagschool deze woorden ook gehoord had, en dat haar toen verteld was, dat de engelen het gezongen hadden in den zaligen Kerstnacht.

„Dat is het lied van de engelen,” zei ze in zichzelf vol eerbied en verrukking. „Zouden ze het iederen Kerstnacht zingen?” En zij sloot de oogen en vouwde de handen, zooals ze dat de kinderen op de Zondagsschool had zien doen, toen er tot God gebeden werd. Zij luisterde met een stille en heilige aandoening, totdat de klank van het zachte „Amen” was weggestorven. Toen zei ze nogmaals: „Hij heeft mij wèl lief. Hij heeft mij wèl lief! O, lieve Heer Jezus! ik dank U, dat U mij wèl lief hebt, en dat Gij Uwe engelen voor mij hebt laten zingen.”

Kootje viel nu niet meer in slaap. Zij bleef geheel wakker en wachtte vol verlangen op de dingen, die thans geschieden zouden. Zij luisterde naar allerlei bewegingen, die zij in huis hoorde: naar het geluid van voetstappen, die de trappen op en af en voorbij haar kamertje gingen, het open en dicht doen van deuren en

dergelijke geluiden meer. De dienstboden waren opgestaan en begonnen aan hare huishoudelijke werkzaamheden.

Toen Kootje een poosje stil had liggen luisteren, hoorde zij dat iemand zachtjes de deur van haar kamertje openduwde. Mietje verscheen met een blik waarop zich brandstoffen bevonden. Zij kwam het kacheltje aanmaken, want het was erg koud. Dat was niets voor Kootje, die onder warme dekens lag, maar het was te voorzien, dat zij druk en langdurig bezoek zou krijgen, en „voor die bezoekers zou het hier veel te koud zijn,” zoo sprak Mietje, terwijl zij, met behulp van lucifers en vuurmakers, stukjes losse turf en houtjes, een lustig vlammetje in de kleine kachel deed oprijzen.

„Hebben de engelen daar straks gezongen?” vroeg Kootje, terwijl zij zich halverwege oprichtte en, leunende op haar eenen arm, naar de vlammeende en knappende houtjes keek.

„Wel neen, kind! hoe kom je daaraan?” vroeg Mietje.

„Ik hoorde toch duidelijk het engelenlied zingen,” antwoordde Kootje.

„O ja, van morgen vroeg. Dat deed Hartje. Dat doet ze altijd op Kerstmorgen, dat lieve kind. En met Paascheest zingt ze altijd: „Daar juicht een toon, daar klinkt een stem,” en op Pinkstermorgen: „Kom, Heilige Geest, daal neder!” Ze is net zoo'n zangvogeltje; dat is zij. Zij zal wel dadelijk hier komen. Mevrouw zal haar naar dit kamertje sturen om wat te halen, maar je begrijpt: het is om haar te verrassen. O wat zal ze blij zijn, als

ze je ziet. Ze weet nog niet dat je hier bent; ze heeft er niets van gemerkt en o, wat had ze het gisteren den heelen dag druk over je! Wat zal ze wel zeggen, als ze je hier zien zal. Ik zou wel eens om een hoekje willen kijken om haar gezicht te zien."

Kootje vergat haast haar pijn bij die gedachte. Ze wou bij vergissing haast opspringen van vreugde, maar bij de eerste kleine beweging gevoelde zij, hoe onmogelijk dat was. Daarom ging ze maar weer stil liggen luisteren naar Mietje, die, terwijl zij de kachel verder voorzag en de asch er met een stoffer van afveegde, maar al voortpraatte: „Ja, o, je had gisteren eens hier moeten zijn en dat lieve kind eens moeten hooren. Ze deed net, alsof er op de heele wereld niets anders bestond dan jij met je gebrande voeten.” „O, ik wou toch maar dat ik er raad op wist. Ik wou maar dat ik er wat aan doen kon. Ik wou maar dat ik Kootje helpen kon,” hoe dikwijls ze *dat* niet gezegd heeft, dat weet ik niet, want het was heel eenvoudig niet te tellen. „Gelukkig dat moeder naar haar toe is. Zij zal haar wel goed weten te troosten. Moeder weet altijd alles zoo goed te zeggen,” zei ze gisterenmiddag. Ze had toen eens moeten weten, wat haar moeder met je nitvoerde."

„Ja, dat had ze eens moeten weten,” zei Kootje met een gelukkig gezichtje. „Maar nu zal ze het gauw zien."

„Ja, zeker wel binnen een kwartiertje, want ze is altijd heel gauw aangekleed en ze is al op. Reken er dus maar op, dat ze nu heel gauw . . . .”

„Heel gauw hier zal komen!” juichte Kootje.

„Stil, Kootje! praat niet zoo hard, anders hoort ze je. De muren zijn hier maar dun en haar kamertje is hier dicht bij. Maar ziezoo, het kacheltje brandt. Ik zal eerst de luiken nog openzetten en het nachtluchtje uitblazen, want het begint al licht te worden. Strakjes kom ik nog eens kijken, of het vuur wel door blijft brander, maar nu moet ik weg, want ik heb haast, omdat ik naar de ochtendkerk ga, en dan is het 's morgens opschieten, begrijp je.”

Nu vertrok Mietje met haar blik, terwijl zij het vaste voornemen koesterde om juist *dan* naar de kachel te komen zien, als Hartje het kamertje binnentrad. De ontmoeting tusschen die twee kinderen wilde en moest zij zien. Dat schouwspel was haar meer dan een dubbeltje waard, zei ze in zichzelf.

„Hartje! wil je eens even gaan kijken of in het kleine logeerkamertje mijn kleebrorstel ligt. Gisterenavond laat ben ik daar nog geweest,” sprak mevrouw Sluijters, toen haar dochtertje naar beneden wilde gaan.

„Ja, Moeder!” zei Hartje, en zij keerde zich om en ging naar het zijkamertje. De deur stond op een kier, zij duwde haar open en . . . een oogenblik dacht zij, dat zij droomde. Het kamertje was niet, als anders, verlaten en koud, maar er brandde een vriendelijk vuurtje in den kleinen haard, er stond een bed in, en op het helder

witte kussen van dat bed lachte haar een gezichtje toe, dat zij in de laatste dagen onophoudelijk voor oogen had gehad. Een gezichtje met pijnlijke trekken en zoo droevig, o zoo onuitsprekelijk droevig. Nu zag ze het niet in haar verbeelding, maar . . . in werkelijkheid. Het was waarlijk Kootje's gezichtje, maar nu niet pijnlijk of droevig meer; neen, nu stralende van geluk en blijdschap, alsof alle pijn en smart verdwenen was.

„O, Kootje!” was alles wat Hartje in de eerste oogeblikken zeggen kon. „O Kootje! ben jij hier? Heeft moeder je gehaald, en mag je hier blijven?”

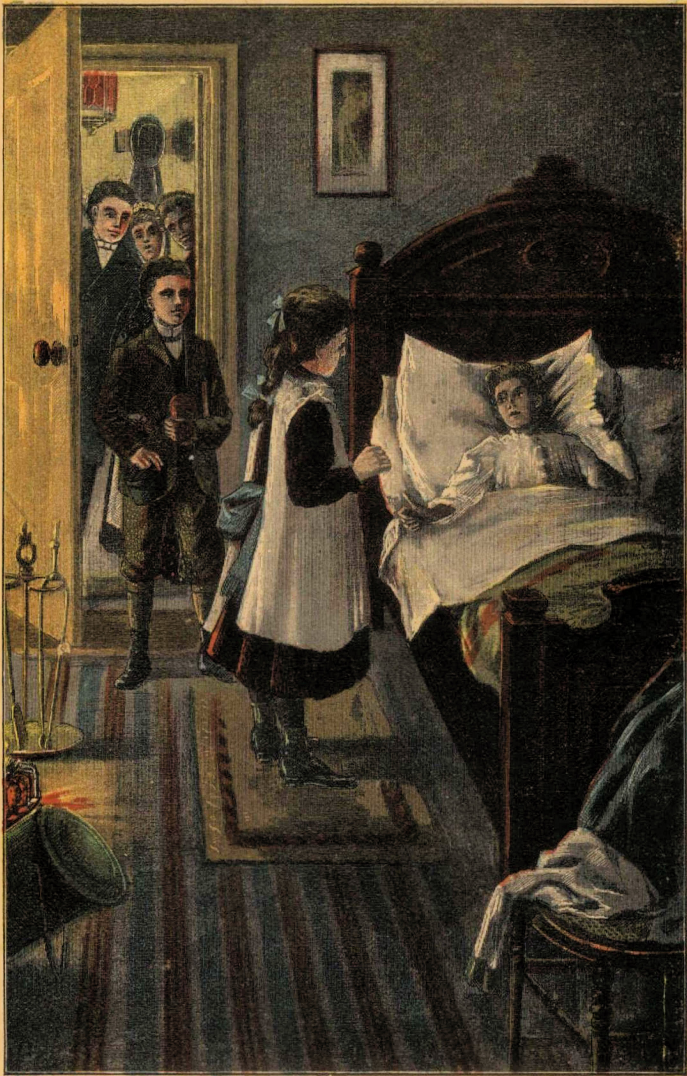
„Ja, ja! Ik ben een verrassing voor je. Een Kerstfeestverrassing.”

Een Kerstfeestverrassing! Ja, zoo mocht Kootje zich zelf wel noemen. Hartje herinnerde zich niet, dat zij ooit in haar leven, zelfs met de rijkste en schoonste geschenken, zóó verblijd was geweest, als met deze levende verrassing; verblijd was zij om haar zelf en ook om Kootje's wil.

„Nu geloof je zeker wel, dat God je lief heeft, niet waar, Kootje! nu geloof je het toch vast?” vroeg Hartje, toen zij van de eerste verrukking wat bekomen was. „Zie je nu wel, Kootje! dat Hij voor je zorgt?”

„Ja, nu zie ik het”, zei Kootje, terwijl zij een zucht van genoeg deed hooren.

De blijde ontmoeting van de twee kinderen had niet zonder getnigen plaats. Vader, Moeder, Aart en de twee dienstboden wilden allen zien, hoe verrast Hartje toch

DHRM - TYP. D. C. CALLENBACH NUKERIG

wel was, en daarom stonden ze allen in de halfgeopende deur het tooneeltje gade te slaan. Toen Hartje zich even omkeerde, kwamen ze allen binnen. Aart was de eerste; hij kwam vooraan met zijn armen vol boeken en speelgoed, en toen was er een drukte en een vreugde van belang, waaraan mevrouw Sluijters een einde maken moest. Zij vreesde dat Kootje te opgewonden zou worden, en dat kon in haar toestand slecht voor haar zijn. Ook moest de helft van het huisgezin zich gereed maken, om op tijd naar de kerk te gaan. Dominee Sluijters moest dien morgen preeken, en zijn vrouw, Aart en Mietje zouden de godsdienstoefening bijwonen. Aaltje, de groote meid, en Hartje zouden samen thuisblijven, want de eerste moest het noodzakelijkste huiswerk verrichten, en Hartje zou Kootje gezelschap houden en haar de Kerstgeschiedenis voorlezen. Dat de twee meisjes met deze schikking blij waren, behoeft zeker niet gezegd te worden.

O, wat een heerlijke, blijde Kerstmorgen was dat! Nooit had Kootje kunnen denken, dat zooveel geluk voor haar was weggelegd. De Kerstfeestviering in de kerk met de kinderen van de Zondagsschool, waarnaar zij met zulk een groot en vurig verlangen had uitgezien, was toch nog niet zóó heerlijk als het geluk, dat nu haar deel was geworden. Dat feest zou maar twee uren duren, doch het verblijf in deze vriendelijke en schoone woning, waar zij door ongekende zorgen en liefde omringd werd, was één voortdurend langgerekt feest voor haar, en zij

zou van het Kerstfeest, van God en van den Heiland, die haar zóó liefhad, dat Hij voor haar op aarde was gekomen, in deze dagen zeer dikwijls hooren spreken, dat wist zij zeker.

Hoe heerlijk smaakten haar het broodje en de warme melk, die Hartje bij haar kwam brengen. Hartje zette een tafeltje voor haar bed, dekte dat met een helder wit servet en zette het ontbijt voor Kootje en voor haar zelf daarop neder. Als alles zoo netjes werd klaar gezet, was het alsof het veel lekkerder smaakte, dacht Kootje. En het middagkostje, dat haar weer door Hartje werd voorgezet, en dat de beide meisjes samen nuttigden, bestond uit heel iets anders dan uit de aardappelen en de schrale azijsaus, die zij thuis gewoon was. Het was een ware lekkernij voor haar. Iederen keer moest Hartje om Kootje lachen, want wanneer iets heel eenvoudigs haar werd voorgezet, dat zij nog nooit gezien of geproefd had, keek zij de kleine brengster vragend aan, alsof zij zeggen wilde: „Is dat nu waarlijk wel voor mij?” Zij durfde er niet aan te beginnen, voordat Hartje haar lachend verzekerd had, dat het heusch heel alleen voor haar bestemd was. Dan at ze al dat heerlijks met smaak op, want al deden haar voeten haar pijn, haar maagje was gezond, en daarbij was zij van binnen niet gelardeerd, zooals Aaltje wijsgeerig opmerkte.

Vermoeid van het ongewone genot en van de prettige spelletjes en het kijken naar de mooie boekjes, viel Kootje

tegen den middag in slaap. Zij werd niet wakker voordat het donker was geworden, en toen was het tijd voor den predikant om met zijn kinderen naar de Kerstfeestviering in de kerk te gaan. Hartje wilde wel bij Kootje blijven, maar Kootje wilde veel liever dat zij gaan zou, en dat zij, na haar thuiskomst, haar alles zou vertellen.

Mevrouw Sluijters bleef Kootje des avonds gezelschap houden; en toen hoorde het meisje nogmaals die heerlijke schoone gebeurtenis vertellen, die, ofschoon zoo lang geleden geschied en zoo dikwijls verkondigd, toch altijd weer nieuw is. Ja, altijd is deze geschiedenis nieuw, en aan elken zondaar brengt zij dezelfde Blijde Boodschap: „U is heden geboren de Zaligmaker, welke is Christus, de Heere.”

Kootje lag er aandachtig naar te luisteren. Maar toen de gedachte in haar hart doordrong, dat God uit enkel liefde en barmhartigheid Zijn geliefden en eenigen Zoon gezonden had op deze booze aarde, opdat de verloren mensch behouden zou worden, verscheen een droevige trek op Kootje's gelaat, en viel zij mevrouw Sluijters in de rede, door haar te vragen: „Deed ik er geen heel groote zonde aan, toen ik dacht, dat God mij niet lief had, omdat ik mij zoo gebrand had en daardoor niet naar het Zondagsschoolfeest kon gaan?”

Mevrouw Sluijters kon deze vraag niet anders dan met „ja” beantwoorden, want natuurlijk is het zonde om aan Gods liefde te twifelen, ofschoon Kootje door haar

onwetendheid daar niet zooveel begrip van hebben kon als vele kinderen, die reeds op moeders schoot daarvan gehoord hebben.

„Ik heb er zoo'n spijt van,” zei Kootje met bevende lipjes. „Ik had niet verdiend, dat Hij mij hier liet komen in dit heerlijk huis, en dat u allen zoo lief voor mij zijt. Neen, dat had ik niet verdiend. Ik geloof en zie nu, dat Hij mij zeer lief heeft.”

„Blijf dat altijd gelooven, mijn kind, ook al ziet het leven er voor u nog zoo donker en treurig uit. Ja, denk altijd: „God heeft mij lief”. Hij zendt ons dikwijls rampen toe, om ons daardoor tot vreugde te brengen. Rampen zijn dikwijls zegeningen.”

Kootje lag even stil na te denken. „Ja,” zei ze toen, „want als ik mij eergisteren niet zoo erg gebrand had, zou ik nu niet hier zijn; en als laatst de jongens op school mij niet zoo geplaagd en uitgescholden hadden, zou Hartje mij niet de blauwe jurk gebracht, en mij niet gevraagd hebben of ik met haar mee naar de Zondags-school wilde gaan, en dan zou ik niets gehoord hebben van den Heer Jezus.”

„Ja, Kootje! zoo is het één een gevolg van het andere; en de rampen, die u getroffen hebben, hebben groote zegeningen ten gevolge gehad. Vergeet dat alles maar nooit,” zei mevrouw Sluïjters, terwijl zij vol medelijden dacht aan het treurig leven, dat het arme kind na deze dagen van vreugde en zonneshijn weer zou moeten

ingaan. „Vergeet dat maar nooit en vraag nu of God u, om Zijns lieven Zoons wil, vergeven wil dat gij gezegd hebt: „Hij heeft mij niet lief.”

Vol berouw deed Kootje dat, en zij voegde bij haar bede om vergeving ook nog deze bede: „O, lieve Heer! laat mij nooit meer zoo iets van U denken.”

Spoedig daarop kwam dominee Sluijters met zijn zoon en dochter thuis. De laatste bracht ook Kootje's Kerstgeschenken van het feest mede, die bestonden uit koek, sinaasappelen, krentenbroodjes en een mooi boekje, en toen werd het feest in het gezellige zijkamertje nog eens over gevierd, want Hartje vertelde alles wat zij in de kerk gehoord en gezien had, zoo getrouw mogelijk, net als de herders, toen zij uit de velden van Bethlehem kwamen en in den stal het Kindeke vonden, wiens geboorte de engel hun had aangekondigd. Kootje lag te luisteren naar Hartje's verhaal, met het boekje en de koek op haar borst en in iedere hand een sinaasappel. Toen vroeg zij of zij met elkander de Kerstliederen nog eens mochten zingen. Daar had niemand iets tegen, en weldra weerklonk de Engelenzang, en daarna het versje dat Kootje zoo mooi vond:

„Er is een heilig Kind geboren
In 't needrig stille Bethlehem!”

En met het blijde vooruitzicht, dat het morgen weer Kerstfeest zou zijn, sliep Kootje dankbaar en rustig in.

HOOFDSTUK VIII.

BESLUIT.

Dank zij de goede zorgen en verpleging, genazen Kootje's brandwonden zeer voorspoedig. En niet alleen dat zij weer het volle gebruik van haar voeten terug kreeg, maar het goede rustige leventje, dat zij in de predikantswoning genoten had, gaven aan het verwaarloosde kind nieuwe gezondheid en krachten.

De tijd brak aan waarop zij de vriendelijke woning zou moeten verlaten en weer naar haars vaders huis terug zou gaan. Het kon niet anders, of Kootje zag daar erg tegen op. Vroeger had ze geen ander leven gekend; maar nu wist ze, wat het was om in een omgeving van ware godsvrucht en liefde te leven, zorgen te ondervinden, wijzen raad en hulp te ontvangen. Zij kon niet laten, dat ook te zeggen op den laatsten avond van haar verblijf in het huis van dominee Sluifters. „O Hartje!” zei ze, „ik vind het zoo naar, dat het nu de laatste avond is, waarop ik hier zal slapen.”

Hartje kon, zooals wij weten, niet goed treurige gedachten verdragen, en zoo verkeerde zij dien avond in een zeer aandoenlijken toestand. Zij zat Kootje gedurig aan te kijken met droevige en betraande oogen, en zij moest haar zakdoekje zoo dikwijls gebruiken, dat het eindelijk geheel doorweekt was.

Toch zonk Kootje, toen zij tot haar oude leven was weergekeerd, niet in haar vroegeren toestand terug. Zij had nu goede vrienden gekregen, die het oog op haar hielden, aan wie zij, zoo dikwijls als zij wilde, hulp en raad kon vragen, en van wie zij gedurig blijken van liefde en zorg ontving. En wat het gelukkigst van alles was: de allerbeste Vriend in den hemel was ook haar Vriend en Leidsman geworden; en iedereen die den weg naar Gods troon heeft mogen vinden, weet dat die weg altijd toegankelijk is. En dat Kootje, toen zij zelf dien weg gevonden had, niet ophield om iederen dag aan haar hemelschen Vader te vragen, om ook haar vader op dien weg te brengen, behoef ik zeker niemand te zeggen.

Nog een paar jaren bleef Kootje dat leventje voortzetten. Toen waren hare schooljaren geëindigd. Daarna gebeurde er iets, dat een groote verandering in haar omstandigheden bracht: haar vader trad wederom in het huwelijk. Toen had er weer een bespreking plaats tusschen mevrouw Sluifers en Vink, waarvan het gevolg was, dat Kootje als tweede meisje bij de predikantsvrouw in dienst trad. Nu werd zij niet bediend en verzorgd,

maar onder de goede en verstandige leiding van mevrouw Sluijters leerde zij anderen te dienen en reeds vroeg een helpend, zorgend, handig meisje te zijn.

Meer dan één gelukkig en gezegend Kerstfeest vierde zij in deze liefelijke woning; en wie ooit twijfelen mocht aan Gods trouwe vaderliefde, Kootje deed dat nimmer. Zij behoefde slechts in haar gedachten terug te gaan tot haar droevige kinderjaren, toen God haar door smart en lijden zoo gezegend had, om den eersten aanval van twijfel en ongeloof op de vlucht te jagen. En Hartje bleef zij altoos beschouwen als één Zijner liefdeboden.
